БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 159 (5051)
Среда
Августын 7
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Комсомолецууд ба залуушууд! Үбhэ хуряалга дээрэ жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилжэ, мал-ажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадалые хангая!

КОМСОМОЛЬСКО ОРГАНИЗАЦИНУУДТА ПАРТИЙНА ХҮТЭЛБЭРИ ҮГЭХЭ

Комсомол гээшэ большевистскэ партиин үнэн сэхэ туhалагшань ба резервнь мүн. Ленинско-Сталинска комсомолой бүхы ажал-ябуулгань манай партиин үзэл сурталаар нэбтэрүүлэгдэжэ, тэрээнэй нолитикые бэелүүлнэ. Дайн сэрэгэй хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ комсомол хадаа большевистскэ партиин үнэн сэхэ туhалагшань байжа, тэрэнэй үдэр бүриин хүтэлбэри доро хатуугаар тэмсэжэ, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые баатарлигаар хамгаалалсаhан байгаа.

Мүнөө советскэ ороной үмэнэ дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ агууехэ зорилго табигдаба. Залуушуул болбол бүхы арадтаяа хамта энэ түүхэтэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй IV пленум комсомольско организацинуудай хүдэлмэридэ дайшалхы программа үгэбэ. Комсомолецууд, союзнабэшэ бүхы залуушууд СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые дүүргэлтэдэ бүхы хүсэ шадалаа үгэжэ байнад.

Манай республикын комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуул Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ тэмсэлдэ бүхы советскэ арадтаяа хамта оронхой. СССР-эй ба РСФСР-эй арадай ажахынуудые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбүүдые ажалшан арадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зуураа, манай комсомолецууд социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Ажаүйлэдбэриин предприятинууд, колхозууд, совхозууд, болон МТС-үүдэр комсомольско-залуушуулай бригаданууд олоор эмхидхэгдээ. Эдэнэрэй олонхи бригадануудынь табанжэлэй түсэб соо хараалагдаhан программые дүүргэхэ талаар ехэхэн амжалтануудые туйлаба.

Гэбэшье, зарим аймагуудай комсомольско эхин организацинууд тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэрэй хүдэлмэринь мүнөөдэрэй эрилтэhээ ехээр гээгдэжэ ябана. Зарим предприятинуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай болон эмхизургаануудай дэргэдэхи комсомольско эхин организацинууд шэнэ-шэнэ үүсхэл гаргаха ба комсомолецуудайнгаа жаяг заршамые шангадхаха тушаа тон бага хүдэлмэри хэнэ. Теэд, ВЛКСМ-эй горкомууд, айкомууд, мүн ВЛКСМ-эй Обкомшье эдэ организацинуудай хүдэлмэринүүдые hайжаруулха тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри тон багаар ябуулна.

Жэшээлхэдэ, ВЛКСМ-эй Баргажанай айком болбол 7 hарын туршада пленум үнгэргөөгүй байшоо. ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй XV пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгохо тухай асуудал hаяхан зүбшэн хэлсэхэдээ, тэрээнhээ зүб тобшолол хэжэ шадаагүй. Энэ пленумээ идейно дээдэ хэмжээндэ үнгэргэжэ шадаагүй байха юм.

Тиимэhээ тус аймагай комсомольско организацинууд өөhэдынгөө хүдэлмэринүүдые тон хангалтагүйгөөр ябуулна. Чкаловай, Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи комсомольско эхин организацинуудай хамтын суглаанууд энэ оной январиин 1-hээ хойшо болоогүй байна. Эндэхи комсомолецууд саг болзор соонь членскэ түлбэреэ оруулдаггүй байхаhаа гадна, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие ажалшан арадай дунда үргэнөөр табидаггүй заншалтай.

ВЛКСМ-эй айкомой пленум дээрэ баталагдаhан шиидхэбэриин дүүргэлтые шалгадаггүй байhан дээрэhээнь, энэ шиидхэбэриин нэгэшье пунктнь бэелүүлэгдээгүй. Тус айкомой бюрогой членүүд коммунистнууд нүхэд Зарубин, Ватикова гэгшэд өөhэдынгөө уялгануудта харюусалгагүйгөөр хандана. Нүхэр Ватикова хадаа пленумэй заседанида ерэхын орондо өөртөө үбhэ сабшахаар ошоhон байгаа. ВЛКСМ-эй айкомой нэгэдэхи секретарь байhан коммунист нүхэр Скосырская гэгшэ комсомолой хүдэлмэриие унагаахын туйлда хүргөөд, али нэгэн аргаар албанhаа гаража ошохые оролдоhон байна.

Тус аймагай 33 комсомольско эхин организацинуудhаа 24-ниинь энэ жэлэй туршада өөрынгөө зэргэтэ нэгэшье хүниие элсүүлжэ абаагүй байгаа. Иигэжэ обор нобшоор хүдэлмэрилжэ байдаг комсомольско эхин организацинууд ба ВЛКСМ-эй айкомые хаража байбашье hаа, партиин айком түбхын түрүүндэ тэрэнэй эмхидхэлэй-инструкторска таhаг ямаршье хэмжээ абаагүй байха юм. Гэхэ зуура, энэ таhагые даагша нүхэр Сизых гэгшэ ВЛКСМ-эй айкомой бюрогой член байдаг юм. Тэрэшэлэн Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Ториин, Яруунын аймагуудай олонхи партийна эхин организацинууд мүн партиин тэндэхи айкомууд комсомольско эхин организацинуудта үдэр бүри бодото туhаламжа үзүүлхэ талаар ямаршье анхаралаа табинагүй.

Мүнөө бүхы комсомольско эхин организацинуудhаа, тэрэнэй членүүдhээ үшөө эмхитэйгээр ба жаяг заршамтайгаар хүдэлмэрилжэ, табанжэлэй түсэб соо хараалагдаhан агууехэ программануудые бэелүүлхые эрижэ байhан үедэ партийна эхин организацинууд хадаа өөhэдынгөө туhалагшадта үдэр бүри халуун туhаламжа үзүүлхэ еhотой. Партийна эхин организацинууд хадаа комсомольско организацинуудые политическо-эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ тушаа гол анхаралаа табижа, бүхы комсомолецуудые табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ үүргэтэй.

Тэрээнhээ гадна, партийна ба комсомольско хүтэлбэрилхы, хүдэлмэрилэгшэд комсомолецуудай дунда политическэ hуралсалые үргэнөөр табижа, бүхы залуу үеынхидые большевистскэ партиин үзэл сурталтай танилсуулхань угаа шухала. Мүнөө республикын колхозуудаар үбhэ хуряалга ба силос дараха хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Тиимэhээ комсомолецууд бүхэн энэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадажа, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые үдэр бүри туйлажа, өөhэдынгөө түрүү үүргэнүүдые бэелүүлхэнь зайлашагүй.

Комсомолецууд бүхэн даалгабарита хүдэлмэридөө айхабтар харюусалгатайгаар хандажа, бүхы ажахын ба политическэ удхашанартай хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь, эрхим hайн шанартайгаар дүүргэжэ, Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй нэрээргэдэ хүртэлсэхэ эрхын түлөө тэмсэхэ еhотой.

Шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэл хадаа манай комсомолецуудай ба союзнабэшэ залуушуулай үүсхэн байгуулха шадабариие улам саашадань хүгжөөхэ талаар бүхы арга-боломжо нээжэ үгэнэ. Тиимэhээ комсомольско организацинууд хадаа партийна организацинуудай үдэр бүриин хүтэлбэри доро өөhэдынгөө эдэ арюун нангин уялгануудые дүүргэхын түлөө тэмсэхэ үүргэтэй.

Армиhаа табигдагшадые анхаралаар хүреэлнэ

Мүнөө советскэ арадай амгалан тайбан байдалда ороод байхада парти ба правительство хадаа Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ гамнангүй тулалдаhан хүбүүд, мүнөө армиhаа табигдажа ерэгшэд ба тэдэнэрэй бүлэнэрые бүгэдэ арадай анхаралаар хүреэлэжэ саг үргэлжэ hанаагаа табидаг байна.

Тиигэжэ, байгша оной хахад жэлэй турша соо Курумканай аймагта лайнай инвалидуудта ба тэдэнэрэй бүлэнэртэ 159,5 мянган түхэриг мүнгэ, 1665 хэйэг үнэтэ бэлэг. 479 центнер хартаабха, 19 центнер таряа талха ба бэшэншье олдоо зүйлнүүд үгтэhэн байна. Энээнhээ гадна колхозниигуудай үүсхэлээр 3121 түхэригэй хүбсалан суглуулагдажа тэдээндэ үгтөө.

Армиhаа табигдажа ерэгшэд бүгэдэ шахуу ажалда оруулагдажа түбхинэhэн байна. Ветработник нүхэр Цыремпилов, шофернууд нүхэд Аюшиев ба Цыренбазаров, колхозник нүхэр Хубраков гэгшэд хүсэд амарха еhотой болзортоо амарангүй ажалда ороhон байха юм. Тиихэдэ, армиhаа табигдагшад ехэнхидээ урдань хүдэлмэрилжэ байhандаа орходоо дээшээ хүдэлмэридэ оруулагдана. Жэшээлхэдэ, багша нүхэр Дамбаев хүсэд бэшэ дунда hургуулиин директор, институдай студент нүхэр Надмитов дунда hургуулиин военрук, колхозник Ерба Доржиев колхозой түрүүлэгшэ гэхэ мэтэ болгогдоhон байнад.

Үбhэ хуряалгые шиидхэхэ үдэрнүүд эхилээ

Аймаг соогоо түрүүлэнхэй

Августын 3-hаа 18 болтор сабшалан хадалан дээрэ олоороо гаража хүдэлхэ гэhэн зорилготойгоор Зэдын аймагай колхозууд хүгшэн-залуугүй үбhэнэй хүдэлмэридэ барандаа эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Үбhэнэй хүдэлмэридэ ябаhан колхозниигуудта нэмэлтэ түлөөhые үбhөөр үгэхэ тухай парти ба Правительствын тогтоол колхозниигуудай дунда хэшээл зоригынь бадаруулжа, тэдэнэр бүтээсэ ехэгэйгээр ажаллаха гэжэ оролдоно. Тэрэнэй ашаар түрүү колхозууд үбhэ хуряалгые хурданаар ябуулжа байна. Жэшээлхэдэ, тус аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункуев) үбhэ хуряалгын түсэбые hүүлэй мэдээгээр 72 процент дүүргэжэ, үбhэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа байhан колхозниигуудай ажалта үдэртэ нэмэлтэ түлбэри болгон 123 центнер үбhэ хубааба.

Мүн тэрэшэлэн Баянай сомоной Котовскиин нэрэмжэтэ колхоз нэмэлтэ түлбэри болгон 70 центнер, Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 30 центнер үбhэ хубааба.

Эдэ колхозуудай үбhэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан түрүү колхозниигуудай ажалта үдэртэнь hаhал ехэ үбhэн хүртэжэ, тэдэнэр энээнhээ хойшо бүри hайнаар ажаллахаар урмашанхай.

Дээрэ нэрлэгдэhэн колхозуудай үбhэнэй хүдэлмэри ба силос даралга дээрэ колхозниигуудай хэhэн ажалай тоо бүридхэлые тодо hонороор табиhан хадань, мүнөө нэмэлтэ түлбэриие зүбөөр хубаахада туhатай байна.

Д. Будажапов.

Гар хажуурсшад үндэр бүтээсэ туйлана

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулхыч түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоhон Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүү членүүд үбhэ хуряалга дээрэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнад.

Тэдэнэрэй дундаhаа гар хажуурсшад Цыдыпов, Шагдуров, Ринчинов, Тудупов, Аюшиева, Бадмацыренов, Жамбалова ба бусад илангаяа илгаржа, hайн жэшээ харуулна. Нэрлэгдэгшэ нүхэд үдэр бүриингөө нормонуудые үргэлжэ hайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Л. Бадмадоржиев.

Силос даралгые хэзээ эхилхэ юм

Элбэг дэлбэгээр силос дараhаа, адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэhээ гадна, залуу hүрэгүүдээ гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээхэ ба малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга боломжо хангагдаха байна.

Теэд, Закаменай аймагай Хамниин сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Букин) мүнөө хүртэр силос даралгые эхилээгүй байhаар. Мүн энэ колхоз үбhэхуряалгын түсэбые августын 1-эй мэдээгээр оройдоо 21,1 процент дүүргээд байха юм.

Тэрэшэлэн Сагаан-Моринои сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жамбалэв, партийна организациинь секретарь нүхэр Дармаев) силос дараха хүдэлмэриие эхилээгүй байхаhаа гадна, үбhэ хуряалга дээрэ бүхэли hара соо хүдэлмэрилхэ зуураа, түсэбөө миил 24,1 процент дүүргээд, аймаг соо гээгдэжэ ябана.

Эндэхи зарим колхозниигууд өөhэдынгөө үдэрэй гү, али халаанай нормонуудые дүүргэдэггүй заншалтай. Жэшээлхэдэ, сенокосилкаар 4—5 гектар сабшахын орондо 2—2,5 гектар сабшагшад олон бии. Гар хажуураар 0,50—0,60 гектар сабшахын орондо, 0,25—0,30 га сабшадаг байна.

Үбhэ хуряалга дээрэ нормоо дүүргэдэггүй гү, али залхуу нобшоор ажалладаг хүнүүдые социалистическэ мүрысөөндэ оруулжа, абаhан уялгануудаа арюунаар дүүргэхэ хэрэгтэнь халуун туhаламжа үзүүлхэ байhанаа дээрэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд hайса мэдэжэ гээгдэлээ усадхаха уялгатай.

Б. Дымбрылов.

Иимэ гээгдэлые тэсэжэ болохогүй

Үбhэ хуряалгын эхилhэнhээ хойшо аяар hара болоод байбашье hаань, Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозууд энэ хүдэлмэриие обор нобшоор ябуулнад. Иимэ колхозуудай тоодо түрүүшын ээлжээндэ Суулгын сомоной Ленинэй, Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ ба Сутайн сомоной Молотовой, Октябриин сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд ороно байна.

Тус колхозууд силос даралга ба набшаhа намаа, мүшэр бургааhа гэхэ мэтын бүдүүн тэжээлые бэлэдхэхэ талаар тон ехэ гээгдэлдэ оронхой. Жэшээлхэдэ, августын 1-эй мэдээгээр Суулгын сомоной Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд үбhэ сабшаха түсэбөө 18—19 процент, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз—27 процент, Октябриин сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз—22 процент, Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз—15 процент дүүргээд байна.

Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбhэхуряалга болон силос даралгые хэлэшэгүйгөөр таhалдуулан, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгые хожомой ээлжээндэ табина.

Иимэ баримтые саашадаа ябашье тэсэжэ болохогүй.

Б. Мункоев.

Колхозой ажалые орхижорхёод, худалдаа-наймаа хэнэ

Үбhэхуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэ Бичурын аймагай „Коминтерн" колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев гэгшэ ажал хүдэлмэреэ орхижорхёод, Улан-Удэ городто худалдаа-наймаа хэжэ байhаниинь элирбэ. Тиихэдэнь тус колхозой үбhэ хуряалга болошогүй ехээр унжагайржа байна. Колхозниигуудай ажалай жаяг заршам hулаар табигданхай. Тэрэнhээ боложо бригадын членүүд хүдэлмэридөө үглөөгүүр орой гарадаг, үдэшэнь эртэ ородог гэхэ мэтээр жаяг заршам бүдүүлигээр хазагайруулдаг байха юм. Тарянажалай нэгэдэхи бригадын членүүд бүришье заршамгүй гэхэдэ hэжэг болохоор бэшэ. Теэд, бригадые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Кузнецов гэгшэ колхозниигуудай ажалые зүбөөр эмхидхэхын түлөө ямаршье хэмжээ абангүй hанаа амар байха юм.

Колхозой түрүүлэгшые орлогшо ба партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сакияев гэгшэ үбhэ хуряалгые зүбөөр хүтэлбэрилхын орондо, зарим колхозниигуудые нүлөөлэн хара архи уужа ябадаг байна.

Гадна, тэжээл абаха түсэбөө дүүргэхэ яагаашьедүй байhан аад, правлениин түрүүлэгшые орлогшо Сакияев гэгшэ колхозой сабшалангые хойрогоор үрижэ байха юм. Жэлээлхэдэ, аймагай нөөсэлгын кассые даагша нүхэр Булаев гэгшэдэ Сакияевай захиралтын ёhoop колхозой аяар 10 гектар сабшалан, мүн нэгэ толгой хонин үгтэhэн байна.

Теэд, энэ мэтын харша ябадалые мэдэжэ байhан болобошье ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдком ямаршье хэмжээ абаагүй байхань гайхалтай.

А. Юмсунов.

МТС-үүдэй мүрысөөн

Тракторнуудай хүдэлмэри тухай БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

	МТС-үүд	Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	15 хүсэтэй нэгэ тракторай эдүүргэлтэ (гектараар)
1.	Сухын	143,2	337,0
2.	Жиримскэ	116,6	191,3
3.	Саянтын	111,5	249,9
4.	Кабанскын	107,6	202,5
5.	Сэлэнгын	102,9	230,0
6.	Хэжэнгын	94,9	171,5
7.	Хориин	94,5	155,3
8.	Курбын	93,8	195,4
9.	Селендумын	93,8	185,0
10.	Баргажанай	93,3	137,5
11.	Ехэ-Кударын	90,5	196,8
12.	Тимлюйскэ	90,5	155,1
13.	Үдын	90,3	161,6
14.	Хонхолойн	87,9	159,0
15.	Суулгын	84,5	154,0
16.	Түнхэнэй	83,6	188,7
17.	Бургалтайн	82,9	193,5
18.	Кыренскэ	80,8	179,4
19.	Үшөөтэйн	80,2	161,4
20.	Иволгын	77,7	166,4
21.	Эгэтын	74,9	113,9
22.	Итанцын	74,7	104,5
23.	Бага-Куналейн	71,6	144,7
24.	Гашейн	71,3	143,4
25.	Ториин	71,3	104,4
26.	Тарбагатайн	71,3	141,5
27.	Сагаан-Үhанай	68,4	139,2
28.	Чесанын	68,3	104,4
29.	Окино-Ключевскэ	68,1	116,6
30.	Бичурын	67,6	141,7
31.	Н-Брянска	67,1	125,3
32.	Хамнигадайн	66,2	153,6
33.	Б-Куналейн	60,5	124,5
34.	Закаменай	53,7	64,2
35.	Кяхтын	47,5	91,5
36.	Куйтунска	43,6	64,1
	Хамта:	81,1	152,3

Таряа хуряалгада hайн бэлэдхэлтэйгээр оробо

Монсогоршье таряа гээнгүйгөөр хуряахын түлөө Кяхтын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз hайн бэлэдхэл хэhэн байна. Ургаса хуряалгада хэрэглэгдэхэ машина, гар хэрэгсэл, тэргэ зэмсэг, хомуут тоног гэхэ мэтэнүүд саг болзор соогоо заhабарилагдаhан байгаа. Хуряалгын түсэб табигдажа, хамтын суглаан дээрэ баталагдаhан байха юм.

Энэ түсэбые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, хуряалгада ябаха колхозниигууд халалгые сентябриин 1 хүртэр сүм дүүргэхэ, боолго hүрилэлгын дунда забhар гаргахагүй мэтын уялгануудые абаhан байна. Машинистнууд Шойнжоров, Цыремпилов, Доржиев, Данзанов ба бусад үдэр бүри 6 гектар хуряахабди гэжэ бэеэ уялгалаа.

Тус колхоз hайн бэлэдхэл хэhэнэй ашаар, аймаг соогоо эгээл түрүүлэн августын 2-то таряа хуряалгые түүбэрилэн эхилбэ. Хуряалгын хүдэлмэридэ 4 машинистнууд, 30 хүн гаранхай. Машинистнууд Шойнжоров, Данзанов гэгшэд өөhэдынгөө уялгануудые түрүүшын үдэрhөө хойшо бэелүүлэн, 6,5 гектар хүртэр хуряанад.

Колос суглуулхын тулада тусгаар бригада эмхидхэгдэе. Полевой станиинь культурна болбосоноор заhабарилагдаhан байха юм. Колхозниигууд сүлөөтэй сагтаа газетэнүүдые уншадаг байна. Мүн тэдэнэрэй дунда агитаторнуудай хүсөөр хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Шатар, дам, домино мэтын культурна хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэнхэй.

Тарянажалай 4 бригада барандаа мүрысэнхэй юм. Коммунист Б. Хубитуев гэгшын бригада социалистическэ мүрысөөе үүсхэhэн байна.

М. Хондоронов.

Джида станци ба Городок город хоёрой хоорондохи авиатрасса

Джида станци ба Городок город хоерой хоорондо самоледоор пассажирнуудые зөөхэ харилсаа байгуулагдаба. Энэ хадаа ажалшадай шухала хэрэгээ шууд бүтээхэ ябадалдань угаа ехэ арга боложо үгэнэ. Самолет болбол энэ хоерой хоорондо 7 хоног соогоо нэгэ удаа ябаха байна.

Агрономууд-апробаторнуудай курса

Онохойн гүрэнэй селекционно станциин дэргэдэ июлиин 5-hаа 30 хүртэр сортто таряае шалгаха агрономууд-апробаторнуудай курса үнгэргэгдэбэ. Энээндэ 36 хүн hуража гараба. Мүн августын 1-hээ хоердохи ээлжээнэйнь сугларалга болохонь. Энээндэ сугларагшад августын 15 болтор курсаяа үргэлжэлүүлхэ байна.

Аймагай ажаүйлэдбэридэ анхаралаа табиха

Заиграйн аймагай нютагай ажаүйлэдбэриин ба промкооперациин системын предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэжэ шадаагүй. Харин, аймагай эдеэхоолой комбинат (директорынь нүхэр Власов) хахад жэлэй турша дотор 23 мянган түхэригэй эдеэхоолой продукци гаргаха түсэбтэй байhан аад, 30 мянган түхэригтэ гаргаhан байна. Гэбэшье, энэ комбинадай гаргадаг продукциин гол түлэбынь квас, брага гэхэ мэтэ болоно. Теэд тэрэншье муу шанартай байха юм.

Аймаг соогоо элитэ hуури эзэлдэг промкомбинат (директорынь нүхэр Садовский) хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй. „Бурмногопромсоюзай" системын „Красное производство" (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Еремеев), „Прожектор" (техноурук нүхэр Прокудин) гэжэ артельнүүд мүн лэ муугаар хүдэлhэн байна.

Эдэ түсэбөө юундэ дүүргэнэгүйб гэжэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшые ажаүйлэдбэриин талаар орлогшо нүхэр Мигулянhаа асуухада, ехэнхидээ дүршэлтэй кадрнууд үгы дээрэhээ болоно гэхэ мэтын олон табан уршаг дурдажа нуудаг заншалтай. Тиин сэхынь хэлэхэдэ тиимэшье бэшэ байха юм. Нютагай түүхэй эдэй базые аймагай нютагай ажаүйлэдбэриин ба промкооперациин системын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хэрэгсээдэггүй байна. Мүн дүршэлтэ кадр үсөөн байбашье, тэдэнэрые бэлэдхэхэ тушаа hанаагаа табинагүй.

Тус аймагай нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар хүдэлмэришэдэй дунда ямаршье ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байна. Энээн дээрэhээ боложо, нютагай ажаүйлэдбэриин зарим артельнүүд хэлэшэгүй ехэ гээгдэлдэ оруулагдаа. Жэшээлхэдэ, „Прожектор" гэжэ артель hараhаа hарада түсэбөө дүүргэхэhээ байтагай, хамаг хогшол зөөриеэ үрижэ хороожо байна. Тус артелиин хүдэлмэришэд жэлhээ дээшэ салин хүлhээ абаагүй байха юм.

Энэ артелиин зөөриие үрижэрхиhэн хүтэлбэрилэгшэдтэ мүнөө хүртэр хуулиин хэмжээ абтадаггүй байхаhаа гадна, тэдэ хүнүүд hураггүйгөөр одноо тээшээ ябашаhан байха юм. Бухгалтер байhан Грудинина гэгшэ 19 мянган түхэриг үреэд мүнөө хүртэр харюусалгада хабаадуулагдаагүй байна.

Теэд мүнөө болтор „Бурмногопромсоюзай" хүтэлбэрилэгшэд энэ артелиин хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээ абанагүй. Заиграйн аймагай партийна ба советскэ организацинууд аймагайнгаа нютагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэриие hайжаруулха тушаа анхардаггүй байхань ехэл муу болоно.

Шэнэ Сталинска табанжэлэй турша соо республикамнай аймагуудай ажаүйлэдбэринүүд нилээдгүй ехээр хүгжөөгдэхэ байна.

Нютагай ажаүйлэдбэриин хүгжэлтэдэ hаад түбэг татажа байгаа хойрог хүтэлбэрилэгшэдтэ хатуу хэмжээ абаха ба мүнөө тохёолдоод байгаа дутуу дунда зүйлнүүдые hаяын үдэрнүүдтэ усадхаха шухала болоно.

Ц. Цыремпилов.

Социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилдэггүй парторганизацинууд

Сталинска табанжэлэй түсэб соо табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ Кяхтын ба Кударын аймагууд оролсоһон байгаа.

Гэбэшье, энэ хоер аймагуудай уялгануудаа дүүргэһэнынь хараад үзэхэдэ, эдэ аймагуудай эмхи зургаануудай ба олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөнэй гол шухала зоригые ойлгоогүй байна. Дээрэ дурсагдаһан аймагуудай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө хүртэр мүрысөө имагта ниитэ зоной болгожо, үргэн дэлгэрэгтэй гаар эмхидхэжэ шадаагүй байна. Жэшээлхэдэ, Кударын аймаг энэ жэлэйнгээ хабарай таряалан түсэбые 67 процент дүүргэһэн байна. Мүн пар хахалалгаар мүн гэзгэжэ яба. Гэрэнги шалтагаанинь юуб гэхэдэ, хүдэлмэри дээрээ жаяг заршамгүй, колхознигуудай ба тракторнистнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн болото дээрээ эмхидхэгдээгүй байха юм.

Тус аймагуудай колхозуудай олонхи плугшад, сеялщигууд хабарай таряагын ба пар хахалалгын үедэ үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй. Мүн тэрэшээлэн хүдэлмэридэ морид ажалда зүбөөр хэрэглэдэггүй байгаа.

1946 оной 6 һарын турша соо энэ аймагай «Красный строитель» гэжэ колхозой олохон колхознигууд 50-һаа доошо ажалта үдэр олоһон ба эдэ зариманинь мүнөө хүртэр нэгэшье ажал хээгүй, харин элдэб шалтагаан баримтануудые бариад амархан һуунад.

Энэ колхоздо 121 гектар таряан дутуу таригдаба. Июлиин 28 болотор тус колхозой нэгэшье морин гүйр пар хахалалгада гараагүй байгаа.

Кударын аймаг республика соогоо хожомдогшодой нэгэндэ тоологдоно. Гэхэтэй хамта, энэ аймагта агитационно-ойлгуулхамжын хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Колхознигуудай, тракторнистнуудай дунда ойлгуулхамжын хүдэлмэри, хөөрэлдөөнүүд, газетэ уншалга үнгэргэлгэнүүд гэхэдэ үгы. Тарашэлэн олон тооной колхозуудта дайшалха ябадаһануудые гаргагдана. Хүндэлэлэй доска бии болгогдоогүй, полевой стануудайнь байра байдал ехэ муу. Тракторнистнууд пол дээрэ унтана. Тэдэнэй зариманиинь табанжэлэй түсэбэй тухай юушье мэдэхэгүй, хэнтэйшье мүрысэһөөр мэдэнгүй байдаг юм.

Тракторна бригаданuудта нүхэр Дамбаевай түрүү бригадын дүй дур, шалые хүргэхэ талаар юушье хэгдээгүй байна. Кяхтын аймагай аһаһан уялгануудаа дүүргэлынь хаража үзэхэдэ баһал иимэрхүү байдалтай. Жэшээлхэдэ, хабарай таряагын хүдэлмэридэ 74 процент дүүргэһэн ба пар хахалалгада ехэхэн гэзгэлэлтэйгээр ороһон байха юм.

Малажал үсхэбэрилхын талаар Кяхтын аймаг жэлэйнгээ түсэб 95 процент, Кударын аймаг 84,1 процент дүүргэһэн байна. Залуу малнуудые тэнжээхэ даалгабаря Кяхтын аймаг 97,7 процент, Кударын аймаг 97,5 процент дүүргэбэд.

Эдэ аймагуудай партийна организацинууд түрүүшын шалгалтын дүнгүүдые хаража үзөөд, өөһэдынгөө аймагуудай колхозуудаар социалистическэ мүрысөөн үргэн ниитын болгожо, тэдэнэрэй абаһан уялгануудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо, полевой хүдэлмэриэгэдэй дундахи политическа ба ниитын хүдэлмэриые һайнаар ябуулха гэжэ шадаа хараалба.

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

Кяхта городые культурно-болбосон байдалтай болгохо тухай

Кяхта городто коммунально-гэр байрын ажахы ба городоо культурна болбосон болгохо ябадал хадаа тон хангалтагүй гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет өөрынгөө 1946 оной июлиин 26-ай тогтоол соо тэмдэглэһэн байна.

Энэ оной июлиин 10-ай мэдээгээр городой коммунальна байрануудай капитальна заһабарилгын жэлэй түсэб зүбхэн лэ 38 процент дүүргэгдөө. Городой электростанциин капитальна заһабарилга ябуулха график дүүргэгдэдэггүй ба бани заһабарилга эхилээдүй байха юм.

Городой коммунальна ажахы хадаа байрын гэрнүүд ба складуудые үмхирхэ һандархаһаань гүйсэд хамгаалха шухала хэмжээ-ябуулгануудые абаагүй. Тиимэһээ эдэ гэр байрануудынь үмхиржэ һандаржа ба эдэнэй шухала шухала зүйлнүүдынь үгы болодог байна.

Городой зонние уһаар хангаха ябадалай тон муугаар эмхидхэгдэһэн болбошье, городской водопроводой капитальна заһабарилга эхилэгдээдүй.

Городоо культурно-болбосон байдалтай болгохын тулада шухала хэмжээнүүд абтаагүй байна. Гэбэл, таримал модонуудаа харууһалха ябадал эмхидхэгдээгүй. Байрын гэрнүүдые заһабарилха, городоо ногооруулжа культурно-болбосон болгохо хэрэгтэ олониитэ арад зон хабаадуулагдаагүй байна. Городойнь заха булан бог шоройдо дарагдашанхай. Уһа абадаг газараа санитарна талаар хамгаалха тухай ямаршье хэмжээ абтадаггүй байна.

Коммунальна предприятинуудай финансова байдал тон муу. Эдэ предприятинууд 1946 он хүртэр амортизациин түлөөһэ һуруулдаггүй байгаа. 17 мянган түхэриг байрын түлөө ба электроэнергиин түлөө 15 мянган түхэриг хэрэглэгшэдһээ үшөө абтажа шадагдаагүй байха юм.

Энэ талаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө захяа заабари абадаг болобошье, Кяхтын городской гүйсэдком коммунальна байрын предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын ба городоо культурно-болбосон болгохо түсэбөө дүүргэхын түлөө зохихо хэмжээнүүдые абаагүй байха юм.

Горисполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Мизенин исполкомойнгоо ба тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилжэ, советскэ ба ажахын организацинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө эб эмхигүй ба жаяг заршамгүй ябадал гаргадаг баримтануудай үзэгдэдэг байбашье, эдэнэртэ ямаршье эрилтэ хэдэггүй ба дурсагдаһан баримтануудтай тэмэсэдэггүй байна.

БМАССР-эй коммунальна ажахын Министерство (нүхэр Комаров) ба Кяхтын ажалшадай депутадуудай аймагай соведэй гүйсэдком (нүхэр Миронов) коммунально-гэр байрын предприятинуудай хүдэлмэриие ба городоо культурно-болбосон байдалтай болгохо хэрэгые һайжаруулха талаар горисполкомой ябуулжа байһан хүдэлмэриие саг үргэлжын хүтэлбэреэр хангажа шадаагүй ба энэ хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ ёһотой туһаламжа үзүүлээгүй байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол Кяхта городой коммунально-гэр байрын ажахые ба городые культурно-болбосон болгохо хүдэлмэриие һайжаруулха тухай БМАССР-эй коммунальна ажахын министерствээр зохёогдоһон хэмжээ-ябуулгануудые баталба.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые ѕаһа саг соонь гүйсэд бэелүүлхые Кяхтын аймагай исполком (нүхэр Мироновые), городской исполком (нүхэр Мизениние) ба энэ хэрэгтэ хабаатай республиканска бусад организацинуудые уялгаһан дэлгэрэнгы тогтоол БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет гаргаба.

Колхозно медсестранууд

Бурят-Монголой элүүрые хамгаалха Министерствын дэргэдэхи Улаан Хэрээһэнэй организаци болбол медсестрануудай шэнэ кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Энэ жэлэй үнгэрэгшэ һаранuудай туршада Тарбагатайн, Хэжэнгын ба Мухаршэбэрэй аймагуудай больницануудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн 5 һара хахадай курсада һураһан 42 хүн колхозно медсестранууд боложо гарабад. Эдэнэр тус аймагуудай медпунктнуудта хүдэлмэрилхэ байна. Гадна, Кяхтын госпиталиин дэргэдэ баһа сестрануудые бэлэдхэхэ курса эмхидхэгдээд, энээндэ 16 хүн һуралсажа байнад.

Хүүгэдэй амаралта тушаа анхаранагүй

Зунай сагта манай үхибүүд эрхим һайнаар амаржа, шэнэ хүсэ шадал орожо, ерэхэ һуралсалай жэлые угтаха ёһотой. Гэбэшье Заиграйн аймагта энэ шухала удхашанартай хэрэгтэ муугаар бэлэдхээд, хүүгэдэй зунай амаралтые таһалдуулжа байна гэхэдэ ямаршье алдуу болохогүй.

Энэ жэлэй турша дотор Заиграйн аймагта хоер сезон соо 180 хүүгэд түсэбэй ёһоор пионерскэ лагерьта амарха байгаа. Теэд мүнөө арай гэжэ нэгэдэхи сезонние 90 хүүгэдэй орондо, оройдоо 45 хүүгэдтэйгээр дүүргэбэ. Хоёрдохи сезон мүнөө болтор нээгдээдүй.

Хүүгэдэй зунай амаралтын кампанида иимэ муу бэлэдхэлтэйгээр ерэһэн ба мүнөө тэрэнээ үргэлжэлүүлхээ забдажа байһан ябадал хадаа арадай гэгээрэлэй таһагай (даагшань нүхэр Марактаев), ВЛКСМ-эй айкомой (секретариинь нүхэр Хорошунова) ба аймагай соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи гүрэнэй туһаламжын таһагай энэ хэрэгые һайнаар үнгэргэхэ тушаа бодожо үзөөгүй дээрэһээ болоно гээшэ. Эдэнэр өөһэдынгөө халуун үүсхэл гаргажа, колхозууд ба бусад эмхи зургаануудые энэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулаагүй, харин энээндэ ёһо тэдыгээр хандаһан байна.

Жэшээлхэдэ, аймагай гэгээрэлэй таһаг энэ хэрэгтэ 4200 түхэриг мүнгэ оруулха байһан аад, элдэб шалтагаан бариад мүнөө болтор тэрэнээ оруулаагүй байха юм. Мүн колхозууд түсэбэй ёһоор хүүгэдые эльгээгээгүй тиихэдээ эльгээһэн хүүгэдэйгээ түлөө мүнөө болтор мүнгыень баһал оруулнагүй. Жэшээлхэдэ, Ильхын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Аяндуев), Ново Брянска сельсоведэй Тельманэй нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Матвеев), Ленинэй нэрэмжэтэ ба бусадшье колхозууд болоно.

Хоердохи сезон нээхэ саг үнгэршоо, теэд ядахын сагта пионерска талмай нээхэ хэрэгтэй болобо гэжэ мүнөө Заиграйда хөөрэлдэнэ. Иимэ харюусалгагүй ябадал гаргагшадта зохихо хэмжээ абамаар байна.

Ц. Цыремпилов.

Сагай уларилай шэнжэлэл

БМАССР дотор июлиин һүүлэй арбан хоногой туршада сэлмэгшэг, халуун ба бага зэргэ аадарлаһан бороотой байба. Илангаяа Хоридо ба Сэлэнгэдэ ехэ халуун байба. Онзоо районуудта халуун хүйтэнэй уларил ехэ һэлгээтэй байһан байна. Байгалай эрье шадар—Горячинскда ба Доодо Ангарада һэрюүншэг байһан байна. Илангаяа һүниин сагта ехэ һэрюун байба.

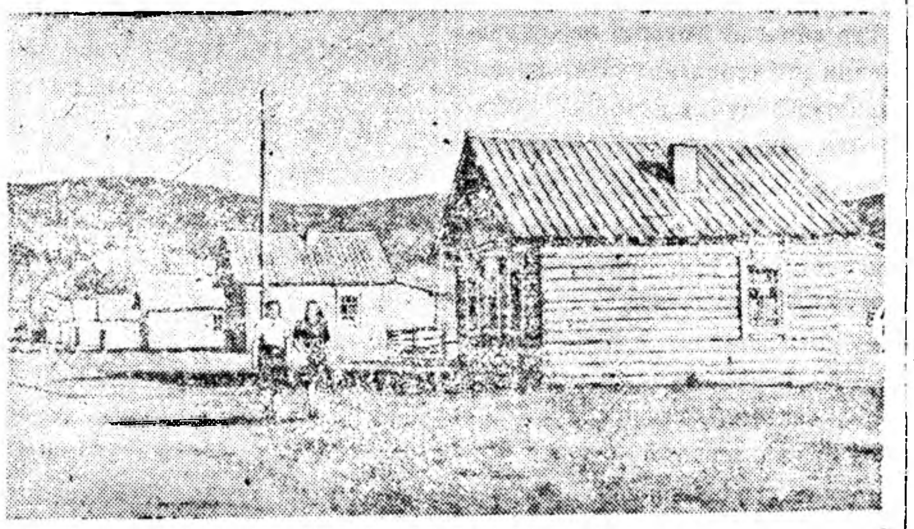
Арбан хоногой эхеэр ба һүүлээрынь бага зэргэ бороон ороо. Хоридо, Сэлэнгэдэ, Кяхтада Торидо бороо багатай байба. Мухаршэбэртэ, Бичурада, Кабанскда ба Улан-Удэдэ бороотой байба. Арбан хоногой һүүлэ ехэ һалхитай аадар Улан-Удэдэ, Сэлэнгэдэ, Онохойдо оробо.

Зоотехническэ барилгануудые хэнэ

Адуу малай үбэлжэлгые дулаан байраар хангаха хүдэлмэри Түнхэнэй колхозуудаар ябуулагдажа байна. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 40 толгой моридой багтаха конюшни барижа байна. Баһа 17-дохи партсъездын нэрэмжэтэ ба „Улаан Тора" гэжэ колхозууд мүн лэ моридой конюшни шэнээр барижа байнад. Бусадшье колхозуудаар модошо дархашуулай бригада эмхидхэглээд, зоотехническэ барилгануудые хэжэ байна.

Гүрэнэй банкын шэнэ байшан

Иволгын аймагай центр дээрэ гүрэнэй банкын аймагай таһагай байшан баригдажа һаяхан дүүргэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай аймагай Баянголой сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо түрүү колхознигууд ба Улаан Армиһаа табигдажа ерэһэн сэрэгшэдтэ баригдаһан шэнэ гэрнүүд.

О. Зеккиин фото.

Японийн доторой-политическэ байдал тухай

1945 оной август соо, Манчьжурида Квантунска армиие Улаан Армиин бута сохихо үедэ, Японийн өөрынь газар тээшэ союзнигуудай сэрэгүүдэй улам дүтэ болон дабшажа ябахада Японийн ударидахы этэгээдүүд үгэ дуугүйгөөр буу зэбсэгээ хүряаха баатай болоһон байгаа. Тэдэнэр хадаа 1945 оной июлиин 26-ай Потсдамска деклараци соо бэшэгдэһэн союзнигуудай условинуудые абаһан юм.

Японско империализмын хүсэн шадал угаа ехээр гэмтээгдэһэн байгаа. Милитаристска Япони болбол һүүлэй табан жэл соо булимтаран эзэлһэн гадаада талынгаа позицанууд болохо: Формозые Пескадорско олтирогуудтайгаар, Корея, Манчжури, Квантунска область, Урда Сахалин. Курильска олтирогуудые алдаа.

Гэбэшье тус орон дотор ударидахы этэгээдүүд өөһэдынгөө позицинуудые дайруулангүй шахуу үлөөжэ шадаһан байгаа.

Финансова магнадууд болон хахад феодалнууд-помещигүүдэй ашаг туһые сахижа байһан ба японско милитаризмын үндэһэн һуури болохо хизааргүй хэмжээтэ хаанта засаг дайрагдангүй үлөө. Американска эзэмдэлгын засагууд өөһэдынгөө бүхы директивэнүүдые хаанта засагай тэрэ бүтэн үлэһэн аппарадаар дамжуулан ябуулһан ябадалынь энээндэ бага бэшээр туһа дүхэм хэһэн байха. Энээниие ашаглан хэрэглэжэ, японско толгойлогшонор дайнай һүүлдэхи пропаганда соогоо Япони болбол диилдэһэнэйгээ эсэстэ буу, зэбсэгээ хүряаһан бэшэ, харин дайн сэрэгые хайшан гээ һаа түргэнөөр дүүргэхэ тухай императорай хүсэһэнэй эсэстэ боложо, дайнда гансахан сэрэгэйхид зэмэтэй шэнгеэр арад зоной дунда элирүүлэн харуулхаар һэдэһэн юм. Японско милитаристнууд орон дотороо хуули засагые гартаа барижа байхын ба арад зондо нүлөөлхэ бүхы хуушан арга хэрэгсэлнүүдые. онсолон хэлэхэдэ императорай тусхай үүргэ тухай барга балар үзэлнүүдые бүтэн үлөөхын түлөө эхин түрүүнһээ хойшо бүхы хүсэл оролдолгоео гаргахадаа ямар нэгэн реакционно американска этэгээдүүдэй туһаламжагүйгөөр үйлдэһэн бэшэ.

Гэбэшье, үгэ дуугүйгөөр буу зэбсэгээ хүряаха тухай условинууд хадаа сэрэг дайнай гэмтэдые бултыень харюусалгада хабаадуулха ба Японийн гүрэнэй олониитын байгуулалтые демократизацилха гэжэ хараалһан байха юм. Эдэ условинуудые дүүргэхые гансахан илагша державануудай демократическа уладууд эринэ бэшэ, харин буу зэбсэгээ хүряаһанай һүүлээр Япони соо дэлгэһэн демократическа хүдэлөөншье эринэ. Японско эзэрхэг ангинууд мэхэ гохо гаргаха һаналтай болоо һэн. Үшөө Манчьжуридахи японско агрессиһээ урда тээ реакционно ябуулгануудые хуурмаг либерализмаар халхалха шадабаряараа мэдээжэ байһан барон Сидехара гэгшэ мүн энэл зорилгоор премьер-министр болгогдон хуули засагта оруулагдаһан байгаа.

Үгэ дуугүйгөөр буу зэбсэгээ хүряаха тухай тон шухала условинуудай нэгэниинь хадаа сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ ба гүрэнэй аппарадые агрессиин бүхы туһамаршадһаа сэбэрлэхэ гэһэн ябадал байгаа. Гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдэй списогые эзэмдэлгын засагууд өөһэдөө зохеон табиһан байгаа, гэбэшье тэдэнэрые арестовалха ябадал японско правительствода даалгагдаһан байха юм. Тус правительство болбол тэрэ хэрэгэй гүйсэдхэлгые һаатуулжа, олон гэмтэндэ жэшээлхэдэ, генерал Хидехи Тодзиодо зэмэ хэһэн тухай материалнуудайнгаа зарим хубиие үгы хэхэ арга боломжые олгоо. Сидехара болбол зэмэтэй гүб али үгы гүб гэжэ өөрөө өөрыгөө тодорхойлхые чиновнигуудта дурадхаһан байха юм. Хэтэрхэдээ, олониитын эрилтын еһоор аппарадһаа сэбэрлэгдэгшэд эрхэ сүлөөдэ табигдажа, сүлөөлэгдэһэн һууринуудтань мүн тиимэ реакционернүүд оруулагдаһан байха юм. Өөрөө правительствонь хадаа хахадһаа ехэнхинь сэрэгэй гэмтэ ябадал хэһэн нюурнуудһаа бүридэһэн байна. Энээнэй эсэстэ полициин архиреакционно аппарат болбол буу зэбсэг хүряалгын урда тээ байһандаал адли шахуу үлөө.

Буу зэбсэгээ хүряаха тухай шухала одоо нэгэ условинь хадаа Японие демократизацилха тухай Потсдамска декларациин пункт байгаа. Зүгөөр тэрэнэй түлөө финансова магнадуудай (Японидо дзайбацу гэжэ нэрэтэйгээр мэдээжэ болоһон этэгээдүүд) ба хахад феодалнууд-помещигүүдэй эзэлэн һууһан хүсые усадхаха гэжэ эригдэнэ. Үшөө 1945 оной ноябриин 6-да эзэмдэлгын засагууд болбол ороной национальна баялигай 40 процентые гартаа барижа байһан ба Японийн агрессивнэ политикые зоригжуулжа байһан Мицуи, Мицубиси, Ясуда ба Сумитомо гэдэг айхабтар томо концерннүүдые усадхаха тухай захирһан байгаа. Зүгөөр, мүн тус директивэшье мүнөө болтор хэрэг дээрээ бэелүүлэгдээгүй, тэдэ концерннүүд урданайхидаал адляар ороной политическэ ба экономическа байдалые хинамжалжа байһаар.

1945 оной декабрь соо японско парламентын 89-дэхи сесси газарай реформо тухай хуули абаа юм. Тус хуули хадаа помещигүүдһээ 1.200.000 гектар газарые худалдажа абаад, арендаторнууд ба хахад арендаторнуудта худалдахаар хараална (тиимэ ажахынууд Японидо дүрбэ миллион шахуу болоно). Зүгөөр энээхэншье реформонь мүнөө хүртэр бэелүүлэгдээгүй. Үри зээлидээ дарагдашаһан арендаторнууд үриеэ түлэхын түлөө жэл бүри өөрынгөө ургасын 20 шахуу процентые үгэхэ баатай боложо, газар худалдажа абаха шадалгүй байна. Японско деревнидэ помещигүүд урданайхидаал адляар эзэрхэһээр.

Коммунистическэ парти болбол оронние шууд демократизацилхын үндэһэ һуури дээрэ эдэ хойшолуулшагүй проблемэнүүдые шиидхэхын түлөө тэмсэнэ. Гансал Японийн буу зэбсэгээ хүряаһанай һүүлээр подполиһоо гараһан японско коммунистнууд болбол демократизаци тухай Потсдамска декларациин эрилтые үнэнтөөр бэелүүлжэ шадаха арадай демократическа правительство байгуулха тухай лозунг табиһан байна. Энэ зоригоор тэдэнэр болбол арадай нэгэдэмэл фронт байгуулха гэжэ демократиин тала бариһан бүхы хүнүүдтэ дурадхаа. Зүгөөр коммунистнуудай дурадхалые социалистическэ партиин баруун лидернүүд эрид буруушаан угтаа, тэдэнэрэй олонхинь (Хирано, Нисио) дайнай урда тээшье, мүн дайнай үедэшье фашистска сэрэгэйхидтэй нягта холбоотой байгаа. Партиин толгойлогшонорой тиимэ позициие сахингүйгөөр, нютагуудтахи социалистнууд болбол коммунистнууд, профсоюзна ба таряашадай организацинуудтай хамтараад нэгэдэмэл демократическа фронтын бүлэгүүдые бии болгожо эхилээ.

Коммунистнуудай табиһан лозунгын алдар суунь гансахан японско реакциин бэшэ харин эзэмдэлгын засагуудай зарим хубиин һанааень зобоогоо юм.

Сидехарын правительство болбол реакционернүүдэй засагые бушуу түргэнөөр хуулишалан бүхэжүүлхые шиидхэһэн байна. Тиихын түлөө тус правительство болбол шэнэ конституциин проектые хойрогоор зохеожо, тэрээниие заахан демократическа удхатай болгоһон байна. Шэнэ проект хада'а 1889 оной реакционно конституциһаа үнэндөө ямаршье илгаагүй гэбэл: бүхы засаг урданайхидаал адли императорай гарта үлэһэн, арад зоной эрхэ тухай миин юрэнхы үгөөр хэлэгдэһэн байха юм. Тус конституциие түргэнөөр хуулишалан хүсэндэнь оруулхын зорилгоор Сидехарын правительство парламентда бушуу түргэн һунгалтануудые хэхэ гэжэ шиидээ.

Апрелиин 10-да болохоор хараалагдаһан һунгалтануудта гансахан Японийн өөрынь демократическа уладууд бэшэ, харин илаһан державануудай бүхы демократическа олониитэ эсэргүүсэн арсаһан байна. Американска эзэмдэлгын засагуудай дэмжэлгэтэйгээр Сидехара болбол арад зондо харша өөрынгөө шиидхэбэриие бэелүүлхэ гэжэ оролдоһон байна. Эхэнэрнүүдэй голосовалха тухай Япони дотор эгээн түрүүшынхеэ хараалһан. һунгуулиин урда тээ бии болгогдоһон шэнэ һунгуулиин хуули хадаа тэрээнтэйгээ хамта угаа олон японецуудай голосовалха эрхыень хаһаһан байна, яахадааб гэхэдэ эрдэм һургуули ба нүүдэл һуудалай цензые үлөөһэн, һунгуулиин список ба һунгуулиин участогууд гэхэ мэтые полици хинаха гэжэ тогтооһон байгаа.

Эсэстээ реакциин илаһаниинь гайхалтай бэшэ. Доодо палатада оложхи һууриие реакционно партинууд абаһан байна гэбэл: либералнууд—141 һуури (464-һөө), прогрессистнууд—94 һуури, социалистическэ парти 94 һуури ба коммунистнууд—5-ые абаһан байна. Үлэгшэ һууринуудыень жэжэ реакционно партинууд ба «хабаагүйшүүл» гэжэ нэрэтэй бүлэг хоер хубаажа абаа.

Һунгалтануудта реакциин илаһан байбашье, тэндэ демократическа хүдэлөөнэй арсалтагүй ургаһан ябадал харуулагдаа.

Демократиин тала баригшадай элитэ баалалтаар Сидехара болбол апрелиин 22-то тушаалаа орхихо баатай болоһон байгаа. Гэбэшье, шэнэ премьер ба ерээдүйн кабинедэй бүхы составта хэниие оруулха тухай императорта һайшаан дурадхаха болоһон өөрынгөө эрхые хэрэглэн Сидехара болбол тэрэ гэһээр шэнэ арга мэхэ хэжэ эхилээ. Коммунистнууд болбол либералнууд, социалистнууд, коммунистнууд, харилсан дэмжэлгын партиин түлөөлэгшэнэрһээ бүридэһэн коалиционно правительство байгуулха тухай дурадхаа. Сидехара тэрэ коалициинь буруушааба.

Майн нэгэндэ үзэгдөөгүй ехэ демонстрацинууд бүхы Япони дотор болоо. Гансахан Токиодо 500 мянган хүнүүд үйлсэнүүдтэ гараһан байха юм. Арад ниитэ хадаа Японие демократизацилха гэжэ эриһэн байна.

Майн нэгэнэй демонстраци хадаа социалистнуудта ехээр нүлөөлһэн байгаа. Дороһоо баадхан эриһэнэй еһоор тэдэнэр реакционно партинуудтай коалици хэхэ ябадалһаа арсажа, нэгэдэмэл демократическа фронтые байгуулха тухай хэлсээ хэжэ эхилээ, тэрээнһээ урдань таһа арсадаг байһан юм. Тэрэнь японско реакциие ба ямар нэгэн эзэмдэлгын уладуудые айлгаба. Тиимэ дээрэһээ урдань гадаада хэрэгүүдэй министр байһан Иосида Сигеру гэгшэ толгойтойгоор гансал реакционно правительство байгуулагдаһан байгаа.

Гансал Японие демократизацилжа шадахагүй ба дурагүй бэшэ, харин эдеэ хоолой асуудал мэтэ тиимэ шухала асуудалые шиидхэжэ шадахагүй Иосидын правительство бии болгоһон тухай мэдэгдэхэдэ Токиодо демократическа организацинууд шэнээр демонстраци хэбэ. Майн 19-дэ 250.000 хүнүүд столицын үйлсэнүүдтэ гараад, таряа талханай нюуса запасуудые арад зондо дамжуулан үгэжэ, эдеэ-хоолой асуудалые шиидхэхые ба эдеэ хоолые арадай хинамжалха ... ябадал тогтоохые эриһэн байха юм. Императоршье, мүн шэнэ премьер Иосидашье демонстрантнуудай түлөөлэгшэнэртэй хөөрэлдэхэһөө арсажа, тиихэдэ американска генерал Макартур гэгшэ саашадаа демонстраци болон митингнүүдые хэхэ ябадалые хизаарлаха тухай уридшалан һануулһан байха юм.

Макартурай уридшалан һануулга болбол майн 19-дэ болоһон демонстрациин һүүлээр Японийн демократическа элементнүүдтэ эсэргүү добтолһон японско реакциие урмашуулһан шэнги болоно.

Иосидын кабинет болбол бүхы политическэ организацинуудые полицейскэ хиналта доро табяад, монархическа байгуулалтада эсэргүүсэн бодоһон нюурнуудые сүүдтэ үгэнэ (коммунист Мацусима гэгшын хэрэг). Мүнөө боложо байгаа японско парламентын 90-дэхи сессиие правительство болбол реакционно монархическа байгуулалтые хамгаалха ба апрелиин 10-да болоһон һунгалтануудта реакциин илаһан ябадалые бүхэжүүлхын түлөө хэрэглэнэ. Японско милитаристнуудай эдэ алхамуудые американска эзэмдэлгын засагууд дэмжэнэ, тэдэ хадаа японско реакциие өөрынгөө муу муухай зорилгодо хэрэглэхые эрмэлзэнэ.

Дээрэ хэлэгдэһэн дээрэһээ харахада Японидохи эзэмдэлгын засагуудай оһол назагай байһанһаа боложо мүн тэрэ реакционно этэгээдүүд, агрессивнэ дайниие хэжэ эхилэгшэд булюушаг боложо байна.

Японийн демократическа олониитэ ба Алас Дурнада эб найрамдал ба аюулгүй ябадалые байлгаха гэжэ хүсэһэн бүхы эрхэ сүлөөдэ дуратай арадууд Потсдамска декларациин условинуудые хазагайралтагүйгөөр хэрэг дээрээ бэелүүлхые эринэ.

В. КУДРЯВЦЕВ.

„Ленинград" гэжэ маркын АТС

Ленинград, июлиин 26. (ТАСС). Мүнөө жэлдэ оронайманай Киев, Минск, Свердловско, Днепропетровско, Одессэ ба Воронеж гэхэ зэргын 20 городууд шэнэ автоматическэ телефонно станцинуудтай болохонь. Мүнөө "Красная Заря" гэжэ Ленинградска телефонно заводто тэдэнэй түхеэрэлгэнүүд бэлэдхэгдэжэ гаргалгада оруулаад байна. Заводой дайнай урда тээхи үйлэдбэрилгэ һэргээн бодхоогдожо, "Ленинград" гэжэ маркын модернизированнэ АТС-ые серинэ

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй зэргые улам олошоруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөе эршэмтэйгээр дэлгэрүүлэе!

Хүдэлмэришэн бүхэнһөө дулдыдаха

...Трушуна—7-дохи разрядай токарь-стахановка

...бүхэл эрдэм бэлиг гү, али ...һайн дүршэлые олохоо хүсэ-...өөрынгөө бүхы һанал зоригые ...э хандуулжа урагшатайгаар. ...остойгоор хүдэлмэрилхэ еһо-...ингээд байхадаа хүн бүхэн ...дүршэлтэн боложо шадаха бай-...ь лабтай байна.

1941 ондо багахан гаражда ...ор хүдэлмэрилжэ эхилээ һэм. ...ын үедэ станок түхеэрэлтэ-... шудалха ябадал бэрхэтэй ... гэбэшье, би үдэр һүнигүй ...жо, 1942 оной намар гурба-...разрядай токарь болоһон бай-...ин тэрэ жэлдэ манай бага-...жай түхеэрэлтын үндэһэ һуу-...э хүдөө ажахын машина, трак-...ойбайн, ашаанай машинануу-... бусад элдэб машинануудай ...и хэхэ машинно-тракторна ...ской бии болгогдоһон юм.

... сагһаа хойшо манай мастер-...олбол гансахан лэ машинада ...и хэдэг бэшэ, харин маши-...ухала частьнуудые үйлэдбэри-...гадаг болоо һэн.

... частьнуудые бүтээн гаргал-...энээнэй урда тээ манай эндэ ...даггүй байһан коленчатый ...ршоной пальца гэхэ мэтые ...уулан гаргаха ябадал хадаа ...скойдо байһан хүдэлмэришэн ...й үйлэдбэриин ба техническэ ...эриин хэмжээ дээшэлүүлхэ ... табиһан байна.

...мастерскойн дүршэлтэ хүтэлбэри-...эй заабари доро манай меха-...э цехын хүдэлмэришэд бүхэн ...гээ дүршэл шадабарие дээ-...э зорилгоор стахановска һу-...а эдибхитэйгээр хабаадажа ... юм. Гурбан һарын һуралсал ...д байхада, минии ажалай бү-...иилээд ехээр дээшэлүүлэгдээ ...жэшээлхэдэ, 1945 оной һүүл-...хад жэлэй даалгабарие 105 ...т дүүргэһэн байгаа һаа, 1946 ...түрүүшын хахад жэлэй турша ...ажалай бүтээсые 37,3 процен-...дээшэлүүлжэ шадаһан байнаб.

...э ажахын бүхы машинануу-...ьбэн заһахатаяа хамта, манай ...скойн цехүүд болбол ажалшан ... үргэн хэрэглэлэй эд хэрэгсэл ...—түмэр ба шэрэм амбарта-..., мүн бусад зүйлнүүдые бол-босоруулдаг байна. Жэшээлхэдэ, би үнгэрһэн һара соо сковородник, утюг гэхэ мэтын зүйлнүүдые болбосоруулга дээрэ хүдэлмэрилөө һэм.

Һүүлэй үедэ нарин детальнуудые үнгэлэдэг ба һүүлшын тошиилдолго хэдэг шлиповальна станок дээрэ хүдэлмэрилжэ байнаб. Энэ хадаа тон харюусалгатай ажал юм. Тиихэтэй хамта 1946 оной хахад жэлэй турша

соо хэдэн залуу токарьнуудые энэ орео дүршэлдэ һургааб. Мүнөө 15-тай хүбүүн Корнеев гэгшэ 4 һара соо гурбадахи разрядай токарь болоно, һүүлэй үедэ ажалай даалгабарие 300 процент хүртэр дүүргэдэг болобо.

Үнгэрһэн һаранuудта манай МТМ болбол гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ шадаһанай ба социалистическэ мүрысөөнэй бүхы условинуудые дүүргэжэ шадаһанай ашада шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» бэшэгдэһэн байна.

Манай мастерской үнгэрһэн һаранuудта һайн амжалтануудые туйлаа. Тиин саашадаа энэ темпээ алдангүй улам һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал хадаа хүдэлмэришэн бүхэнһөө дулдыдаха ба тэдэнэрэй ажалай габьяа оролдолгоһоо болохо байна.

Би, 1946 оной хоердохи хахад жэл соо ажалайгаа даалгабарие 50 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ, голодһо гаргаха ябадалые бүрин усадхаха ба токариин дүршэлдэ 5 эдир залуушуудые һургаха уялга абанаб.

Коммунистнуудай үүргэнүүд ба саашанхи зорилгонууд

М. Золотарев—МТМ-гэй дэргэдэхи парторганизациин секретарь

...—1950 онуудта СССР-эй ара-...ажахые хүгжөөхэ ба һэргээн ...охо табанжэлэй түсэб тухай ... гаралгатай дашарамдуулан ...йна организацинуудай агита-...о-пропагандистска хүдэлмэри ... ВКП(б)-гэй ЦК болбол тус-...шиидхэбэри гаргаһан юм.

...шиидхэбэри соогоо ВКП(б)-...ЦК болбол табанжэлэй түсэб ...хуулиие ажалшан арадта гүн-...ээр ойлгуулха хүдэлмэриие үр-... дэлгэрүүлхэ ба хүн бүхэнэй ...зоригые ажалай баатаршалга-...суулхэ гэжэ зааһан байна.

...машинно-тракторна мастерскойн ...йна организаци болбол өөрын-...коллективэй дунда социалисти-... мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүл-... ажалай эмхидхэл ба бүридхэл ...аруулгада, агитационно-ойл-...амжын хүдэлмэриие үргэнөөр ...лха хэрэгтэ бүхы анхаралаа зо-...һан байгаа.

...2 ондо манай партийна органи-...3 коммунистнуудһаа бүридэжэ ...дхэгдэһэн юм. Тиин 3 жэл соо ...й партийна организаци 15 чле-... ба кандидадуудтай болоожо ...һан байна.

...партийна организаци хадаа бүхы ...ктивэйнгээ дунда агитационно-...уламжын хүдэлмэри ябуулхын ... участогуудые эмхидхэһэн ба ...ток бүхэндэ агитаторнуудые то-...һон юм.

...ажалай бүтээсэ, эмхидхэл, жаяг ...ам, гурим еһо һайжаруулһанай ...да мастерскойн бүхы хүдэлмэри-...эй 40 процентнь стахановецууд, ... процентнь ударнигууд болоо. ...анай бүтээсые саг үргэлжэ дээ-...үүлжэ байһан стахановецууд. ...олай Сидорович Федоров, Алек-...р Прохоровна Трушина ба бу-... 1946 оной түрүүшын хахад жэ-...турша соо нэгэ жэлэй ажалай ...лгабарие дүүргэһэн байха юм.

Хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгада шалгарһан эрхим стахановецуудай дүй дүршэлые бүхы хүдэлмэришэдэй шадабари болгохын түлөө техническэ ба стахановска һуралсалнууд эмхидхэгдэһэн байна. Энээнэй ашада мүнөөдэр ажалай бүтээсые 500 процент хүртэр дээшэлүүлһэн 26 стахановецууд манай мастерскойдо тоологдожо байна.

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталин өөрынгөө хэлэһэн үгэ соо иигэжэ заагаа һэн: «Мүрысөөн хадаа оломиллион ажалшан ниитын үндэр эдибхиин үндэһэ һуури дээрэ социализм байгуулалтын коммунистическэ метод гээшэ».

Энэ түүхэтэ үгые бэелүүлэн манай коллектив болбол социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашада, 1946 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ. гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулһан ба үнэ сэнгыень химдаруулһан байха юм.

Манай коллективэй үнгэрһэн хахад жэлэй ажал хүдэлмэриин туйлалта ехэ гэбэшье, мүн нилээд олон дутуу дунда зүйлнүүд бии байна.

Манай партийна организаци өөрынгөө саашанхи хүдэлмэридөө тохеолдоһон дутуу дундануудаа усадхаха ба 1946 оной хоердохи хахад жэл соо үгтэһэн харюусалгата түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ коллективэйнгээ бүхы хүсэ зоригые элсүүлхэ уялгатай болоно.

МТМ-гэй дэргэдэхи партийна организаци болбол урда һаранuудта туйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхэ, шэнэ Сталинска табанжэлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» эзэлһэн һууриияа алдахагүйн түлөө тэмсэхэнь лабтай.

Саашанхи хүгжэлтын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэхэбди

Улан-Удын машинно-тракторна мастерскойн директор П. В. Аксеновтай хөөрэлдөөн

«1946—1950 онуудай турша соо 325 мянгаһаа үсөөн бэшэ тракторнууд ба 4500 миллион түхэригэй хэмжээнэй хүдөө ажахын машинануудые (1926—27 онуудай үнэ сэнгээр) хүдөө ажахыда тушаан үгэхэ. Табанжэлэй турша соо 950 шэнэ машино-тракторна станцинуудые байгуулха... Машино-тракторна станцинуудай заһабарилгын базын барилгые хангаха, мотор заһабарилгын ба механическэ заводуудай тоое 210 хүртэр, капитальна заһабариин машино-тракторна мастерскойнуудай тоое 510 хүртэр олошоруулха; машино-тракторна станцинуудые кадрнуудаар хангаха» гэжэ шэнэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули соо хэлэгдэнэ.

Энэ хадаа хүдөө ажахын машина байгуулагшадай, тэдэнэй тоодо манай Улан-Удын машино-тракторна мастерскойн урда ехэнүүд зорилгонуудые табижа, табанжэл соо хэдэн шэнээн ажал хэгдэхэ байһые элеэр тодорхойлно.

Манай МТМ болбол машинын багахан заһабари бүтээдэг юрын гаражын түхеэрэлтын үндэһэ һуури дээрэ сэрэгэй үеын бэрхэ хүндэ сагта—1942 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Гэбэшье, 1942 оной эсэстэ ба 1943 оной эхиндэ хүдөө ажахын бүхы маркын машинануудта капитальна, дунда, бага заһабаринуудые үйлэдбэрилжэ эхилһэн байна. Энэ сагһаа хойшо мастерскойн коллективэй урда хүдөө ажахын машина, мотор ба механизмуудай заһабариие хэхэһээ гадна урдань бусад газарнуудһаа асарагдадаг частьнуудые өөрынгөө мастерскойдо бүтээн гаргаха гэһэн эрилтэ табигдаад байһан юм.

Энэ харюусалгата эрилтые 1943 оной эсэстэ ба 1944 оной эхиндэ манай мастерскойн коллектив бэелүүлжэ шадаа һэн. Энээнэй ашада, республикын хүдөө ажахын машино-тракторнууд ба мүн зарим ажаүйлэдбэриин, зам-харилсаанай машино-түхеэрэлтэнүүд урдань эндэ бүтээгдэдэггүй частьнуудаар хангагдажа эхилһэн ба хомор частьнуудые һэльбэн заһадаг МТМ-тэй болоһон байна гээшэ.

Үнгэрһэн сагай турша соо манай мастерскойнхид болбол автомашинын, тракторай поршинай сахариг, түүлкэ, элдэб шестернянуудые, поршинай пальца өөһэдөө бүтээн гаргадаг болоһон ба мүн 3—4 жэлэй саана манай эндэ заһагдадаггүй байһан коленчата голые һэльбэн заһабарилха ябадалые шудалһан байнабди. Машина ба тракторнуудта резинэ хэрэгсэл айхабтар ехэ удхашанартай гээшэ. Тиимэдэ манай МТМ дээрэ машинын мөөриин ба мүн бусад резинануудые һэльбэн заһажа гаргадаг цех эмхидхэгдэһэн юм. Энэ цех болбол мүнөө нилээд ехэ ашаг туһа үгэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилэн машинын моторнууд, механизмуудай резиново шлангануудые һайн шанартайгаар үйлэдбэрилэн гаргадаг болообди.

Манай машино-тракторна мастерскойн бүтээһэн ажалые тоолон хэлэжэ тэрээнэй туйлаһан һайн амжалтануудые тодорхойлбол, манай МТМ 1943 ондо 628 мянган түхэригэй хэмжээндэ хүдөө ажахын машинануудые заһабарилһан ба шэнэ частьнуудые бүтээн гаргаһан байгаа һаа, 1944 ондо 860 мянган түхэригэй, 1945 ондо 1 миллион 69 мянган түхэригэй хэмжээндэ хүргэһэн байна. Мүнөө, шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлдэ манай коллектив 1 милиион 120 мянган түхэригэй хэмжээндэ хүдөө ажахын машинануудта капитальна заһабари хэхэ ба шэнэ частьнуудые бүтээхэ түсэбтэй юм.

Тиин манай коллектив өөртөө даалгагдаһан 1946 оной хахад жэлэй түсэбые валово продукци гаргалгаар-115,0 процент хүдөө-ажахын машинын детальнуудые бүтээлгээр—108 процент гүйсэдхэһэн ба ажалай бүтээсые хүдэлмэришэн бүхэн ажалай үдэр соо 10 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

Гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулха, үнэ сэнгыень химдаруулха ябадал нилээд ехэ удхашанартай. Энэ талаар абажа хэлэхэдэ, мүн манай коллектив һайн амжалта туйлаа. Голодһо гаргаха ябадал огто шахуу усадхагдажа, заһабариин ба бүтээн гаргаһан продукциин шанар нилээд горьтойгоор һайжаруулагдаба. Энээниие доро заагдаһан баримтанууд тодорхойлно: хэрбээ, 1943 ондо өөһэдынгөө бүтээһэн ба заһабарилһан зүйлэй үнэ сэндэ 350 процент хүртэр үнэ сэн тоходог байгаа һаа, 1945 ондо 205 процент, 1946 оной түрүүшын хахад жэлдэ 178 процент хүртэр багадхажа шадаабди.

Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, манай мастерскойн бүтээн гаргаһан машинын нэгэ багахан часть 1943 ондо 3 түхэриг 50 мүнгэтэ болодог байгаа. Мүнөө энэ часть 1 түхэриг 78 мүнгэтэ болобо. 1946 он соо гаргаһан продукциингаа үнэ сэнгые саашадань химдаруулхын түлөө тэмсэжэ, нилээд һайн амжалта түйлажа байнабди.

Манай коллективэй урда үйлэдбэриингөө хэмжээе үргэдхэхэ, механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадал тон түрүүшын ба шухала зорилгомнай гээшэ. Мүнөө үдэр МТМ-дэ зуу гаран хүдэлмэришэд тоологдоно. Тэдэнэрэй ехэнхи хубинь эрхим дүршэлтэд гэбэшье, иимэ үсөөн тооной хүдэлмэришэд манай саашанхи хүгжэлтые хангахагүй байна. Тиимэдэ, бидэнэр нилээд олон тооной залуушуудые элсүүлхэ, тэдэнэрые хүдөө-ажахын механизаторнуудай баян дүршэлдэ һургаха зорилготой байнабди.

Бурят-Монголой Газартаряалангай Министерствын барилгын контортой манай баталһан хэлсээнэй еһоор тус конторын барилгашад энэ оной 6 һарын турша соо нилээд ехэ барилга бодхохо еһотой байһан аад, энээнээ мүнөөдэр хүртэр эхилээгүй шахуу байна. Барилгада хүдэлмэришэдые олоор гаргаха ба хэрэглэгдэхэ материалнуудые ехээр бэлэдхэлгэ хадаа бидэнэрэй саашанхи амжалтатай хүдэлмэриие хангаха байһаниинь лабтай.

Газартаряалангай Министерствын зүгһөө барилгын конторой хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээ абаха ба МТМ-гэй үйлэдбэриин талмайе саашадань үргэдхэхэ, шэнэ шэнэ цехүүдые эмхидхэхэ хүдэлмэридэнь туһалха шухала байна.

Манай МТМ-гэй коллектив болбол мүнөөдэр хүдөө-ажахын ба ажаүйлэдбэриин, зам харилсаанай машина, трактор, механизмай элдэб заһабаринуудые һайнаар заһабарилжа шадаһанайнгаа түлөө энэ ондо газартаряалангай бүхы ажалшадай дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа, СССР-эй Газартаряалангай Министерствын ба ВЦСПС-гэй зүгһөө 100 мянган түхэригэй шан абаһан байна. Тэрээнһээ хойшо улам һайн амжалта түйлажа, СССР-эй Газартаряалангай Министрэй приказаар баяр хүргэгдэһэн ба шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» бэшэгдэһэн байнабди.

Өөһэдынгөө мастерскойе улам саашадань үргэдхэжэ, шэнэ Сталинска табанжэлэй турша соо манай МТМ болбол хүдөө-ажахын бүхы зүйлэй машинануудта элдэб зэргын заһабари хэхэ ба өөһэдынгөөе база дээрэ хомор ба үнэтэ частьнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг нилээд томо республиканска завод болохонь лабтай. Тиин манай коллектив энээчиие түйлахын түлөө Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые 1946 оной декабриин 5 хүртэр дүүргэхэ уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТМ-гэй эрхим стахановецууд И. П. Попов ба К. В. Сагачко.

И. Красавцевай фото.

Минии зүбшэл

Н. Федоров МТМ-гэй токарь—стахановец

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб болбол хүдөө ажахые, ажаүйлэдбэриие ба зам-харилсаае механизацилха талаар тон ехэ зорилго табиһан байна. Тиимэ тулада, манай бүхы ажахын һалбаринууд өөһэдынгөө ехэнхи хүдэлмэриие оньһото машинануудай хүсөөр бүтээжэ, ажалай бүтээсые гайхамшагтайгаар дээшэлүүлжэ, шанарыень һайжаруулха ба үнэ сэнгыень химдаруулха еһотой болоно.

Тиин оньһото машинануудые хүдэлгэхэ эрхим дүршэлтэ кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадалда шухала анхарал хандуулха еһотой болоно. Хүдөө ажахын машинануудые заһабарилжа байгаа манай мастерской тон харюусалгатай хэрэг бүтээжэ байдаг гээшэ.

Машина тракторнуудые зүб еүйтээгээр харууһалха гээшэ гүрэнэй шухала хэрэг мүн. Гэхэтэй хамта, шофернууд, трактористнууд өөһэд дээрээ даажа абаһан машинануудаа жэшээтэ һайнаар харууһалжа шададаггүй байһаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Машина бүхэн хадаа һайнаар харууһалаад, саг хаһа соо бүхы частьнуудыень тоһодоод байгаа һаа, эбдэрэн һандарангүй һайнаар ашаглагдадаг байна. Мүнөө үедэ манай машино-тракторна мастерскойн һэльбэн заһажа байгаа машинын частьнуудай ехэнхи хубинь муугаар харууһалһан, муугаар тоһодоһон дээрэһээ гэмтэһэн байдаг.

Тиимэдэ хүдөө ажахын машинануудта саг үргэлжын харууһа эмхидхэхэ, бүхы частьнуудые хараалагдаһан саг соонь һайнаар тоһодохо ябадал тон шухала байна. Мүн тиихэтэй хамта хүдөө ажахын машина, тракторнууд, мүн бусад станок түхеэрэлтэнүүд ба оньһото машинанууд хүдэлмэригүй сагта хушагдажа ба наряар хадагалагдажа шадагдаагүй дээрэһээ шоройдо дарагдажа ба жэбэдэ эдигдэжэ хэбтэдэг байна. Машина ба техникын хойноһоо муугаар харууһалһан дээрэһээ нилээн олон машина, түхеэрэлтэнүүд хэрэгһээ гарана.

Илангаяа трактористнууд тракторай хүдэлмэригүй сагта тэрэниие поли дээгүүр орхижо шорой тооһондо даруулжа ба бороо хурада оруулжа элдэб частьнуудыень гэмтээдэг гээшэ. Энээн дээрэһээ тракторнууд хүдэлмэриин хаһа соо мини байдаг ба сезонно заһабарида оруулхада нилээд олон частьнуудыень һэльбэн заһаха ба шэнээр хэхэ ябадалда хүргэдэг байна.

Иимэ дээрэһээ машинануудай харууһые һайжарvулха, машина ба тракторнуудай үбэл зунай үеын гараж, далабша гэхэ мэтые тон һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ болото анхарал хандуулхань тон шухала байна.

Машина тракторнуудые харууһалха зуурае, энэ талаар техническэ эрилтэнүүдые хододоо бэелүүлхэ хэрэгтэй. Трактористнууд ба шофернууд хадаа механигуудай зүбшэлгүйгөөр өөртөө даалгагдаһан машинын частьнуудые һэлгэдэг ушарнууд бии. Энэнь болохогүй хэрэг. Ушарынь машиныгаа часть буруу табижа гү, али буруу заһажа тэрээнэй хүдэлмэриин хэмжээе богонидхоно.

Иимэ дээрэһээ хүдөө ажахын машинануудай харууһалалга һайжаруулха хэрэгтэ бүгэдын анхарал хандуулхань шухала байна.

Машино-тракторна мастерскойн эрхим стахановецууд иигэжэ хөөрэнэд

К. В. САГАЧКО—электро-гагнууршан. Машина ба тракторнуудай электро-түхеэрэлгые заһабарилдаг коллектив болбол механическэ цехын коллективтай социалистическэ мүрысөөнэй договор баталһан юм. Тиин энэ мүрысөөндэ манай колектив һайн амжалта туйлаа. Цехын гагнууршадай ба электромонтернуудай дунда ажалай даалгабариие дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн үгы, харин бүгэдөөрэн даалгабаряа 100-һаа 150 процент хүртэр дүүргэдэг байна.

Үнгэрһэн хахад жэл соо өөһэд хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо. 6 һарын турша соо 9 һарын далгабари дүүргэһэн байнаб. Тиин би ажалай бүтээсын үндэр дээдэдэ хүрэжэ шадаагүйб. Саашадаа—хоердохи хахад жэл соо ажалай даалгабариие 200 процент дүүргэхэ уялга абааб. Июлиин түрүүшын 20 хоногой даалгабариие 213 процент дүүргэһэн байнаб.

Манай коллектив үнгэрһэн һаранuудта һайнаар хүдэлмэрилөө гэбэшье, үшөөл нилээд олон дутуу дундануудтай байна. Хүдэлмэриин эмхидхэлые зарим сагта задагайруулһан дээрэһээ ажалай даалгабариие дүүргэдэггүй ушарнууд тохеолдоно. Мүн мастерскойн столово хүдэлмэришэдые хаһа саг соонь хоол...улжа үрдидэггүй. Мүнөө хүртэр бүхы хүдэлмэришэд өөрынгөө хүдэлмэриин газарые сэбэрээр байлгажа шададаггүй байна. Энэ бүхы хадаа түрүүшын үедэ жэжэ хэрэг шэнги байбашье, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ нилээд ехэ түбэг тойбо татадаг гээшэ.

И. П. ПОПОВ—мотор заһадаг слесарь. Өөрынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хэлэхэдэ тусгаар илгарма юумэ үгы байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хэһэн хүдэлмэриингөө шанарые һайжаруулха хэрэгтэ гансахан лэ өөрын оролдолго хэрэгтэй байдаг. Тиихэтэй хамта ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ, үдэшэ хүдэлмэреэ дүүргэхэдээ, үглөөдэр бүтээхэ ажалаа тушаан абаха ба станок-түхеэрэлтэ, зэр-зэмсэгүүдээ гуримтай журамтайгаар бэлэдхэхэ, хурсадхаха ябадал шухала болоно.

Стахановска һуралсалда хабаадажа гараһанһаа хойшо, би 1946 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 189 өөрынгөө дүршэлдэ гурбан залуу хүпроцент дүүргээб. Тиихэтэй хамта дэлмэришэдые бэлэдхэһэн байнаб.

Хүн бүхэн ажал дээрээ оролдоод байгаа һаа ажалай бүтээсые ехэ хэмжээгээр дээшэлүүлжэ шадахань лабтай.

А. И. ЛАРЮШКИН—Зэд-гуулинай нарин дархан. Машина-трактор бүхэн хадаа элдэб детальнуудһаа бүтэһэн частьнуудтай байдаг. Би машинын моторно частиин зэд ба гуулин детальнуудые һэльбэн заһадаг ба шэнээр батээдэг байнаб.

1946 оной түрүүшын хахад жэл соо намда нилээд ехэ даалгабари үгтэһэн юм. Энэ даалгабариие оролдожо хүдэлмэриһэнэй ашада 149 процент дүүргээб.

Манай машинно-тракторна мастерскойн коллектив болбол мүнөө шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» бэшэгдээд байна. Тиин манай коллектив энэ хүндэтэ нэрэ солоео алдахагүйн түлөө саашадаа улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэмнай лабтай—гэжэ бүхы коллективэйнгаа үмэнэһөө мэдүүлхэ байнаб.

* * *

Машинно-тракторна мастерскойн эрхим стахановецуудай хөөрэһэн эдэ үгэнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбөөр. хараалагдаһан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэр муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байна.

Улан-Удын машинно-тракторна мастерскойн коллектив болбол мүнөөдэр машина, трактор, механизмай элдэб заһабаринуудые һайнаар заһабарилжа шадаһанайнгаа ашаар газар таряалангай бүхы ажалшадай дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна Социалистическэ мүрысөөндэ илажа, СССР-эй Газартаряалангай Министерствын ба ВЦСПС-гэй зүгһөө 100 мянган түхэригэй шан абаһан байха юм.

Байгша оной түрүүшын хахад жэл соо дээрэ дурсагдаһан коллективтэ нилээд ехэ даалгабари үгтэһэн юм. Социалистическэ мүрысөөе өөһэд дундаа үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, энэ даалгабаряа баһал һайнаар дүүргэбэ. Мүнөө энэ коллективэй стахановецууд бүри үндэр амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэжэ байнад.

Парижска амгалан тайбанай конференци дээр

ПАРИЖ, августын 2. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Мүнөөдэр процедурын асуудалнууд тушаа комиссиин заседани польско делегациин бэшэгые зүблэн хэлсэлгээр эхилбэ. Польско делегаци болбол тэрэнэй түлөөлэгшые Венгритэй баталагдаха эб найрамдалай договорой өлдэб статьянуудые хаража үзэхын тулада байгуулагдаһан комиссида оруулалсаха тухай зууршалга бариба. Польско делегат энэ зууршалгые үндэһэлжэ үгэ хэлэхэ зуураа Польшын ба Венгриин хоорондо бодото дээрээ дайн сэрэг ябуулагдаһанай тухай гэршэлһэн бүгэдэдэ элитэ баримтануудые һануулба. Венгерскэ сэрэгүүд Польшодо эсэргүү дайн сэрэгэй ябуулгануудые хэжэ Польшын шухала районуудые эзэмдэһэн ба тэрээндэ ехэшэг материальна хохидол үзүүлһэн байгаа.

Польско делегадай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Эватт (Австралия) гэгшэ үгэ абажа тодоор ба һонороор табигдаһан асуудалые бусайдуулхын һэдэлгые урда мэтэ гаргаба. Московско конференциин шиидхэбэринүүдые дура зорогоороо сэгнэжэ тэрэ хадаа Польшые комиссиин хүдэлмэридэ хабаадуулжа болохогүй гэжэ баталан хэлэбэ, юуб гэхэдэ, Польшодо адляар, осиин державануудта ба тэдэнэрэй союзнигуудта дайниие хуулита еһоор соносхоогүй байһан Украинска ба Белорусско-советскэ республиканууд комиссида хабаадаагүй ха юм гэбэ.

Советскэ делегациин түрүү Молотов үгэ абаба. Комисси болбол Польшын зууршалгые хангахын түлөө хүсэлые нүхэр Молотов мэдүүлбэ. Польшын ба Венгриин хоорондохи харилсаае гансаханшье юридическа талаһаа бэшэ, харин бодото талаһаа заабол хаража үзэхэ еһотой гэбэ. Венгерскэ сэрэгүүд гитлеровецүүдтэ туһалжа дайлалдаха зуураа, Польшодо дайн сэрэгые хэды соносхоогүй байбашье, харин тэрэнэй территориие эзэмдэхэ ябадалда хабаадалсаһан байнад. Нүгөө талаһаа, Польшын ба Италиин хоорондо дайн сэрэг соносхогдоогүй байбалшье, зүгөөр Польшо болбол тэрэнэй сэрэгүүдэй итальянска территори дээрэ ябуулагдаһан тэмсэлдэ хабаадаһан дээрэһээ Италитай эб найрамдалай договорые зохеохо хэрэгтэ хабаадалсаха эртэхэй байһаниинь мэдээжэ байнабшуу.

Польско сэрэгүүд болбол советскэ сэрэгүүдтэй хамта ябажа, Германиин ба тэрэнэй венгерскэ союзнигта эсэргүүсэн дайлалдаһан ба германска агрессиие ба гитлеровскэ Германиин сателлидууд боложо тэрэниие дэмжэһэн бүхы гүрэнүүдэй агрессинуудые усадхаха хэрэгтэ союзнигуудта туһалба гэжэ би Советскэ Союзай түлөөлэгшэ хадаа гэршэлэн баталнаб гэжэ Молотов хэлэбэ. Польско делегаци болбол Венгритэй эб найрамдалай договорто гараа табиха еһотой бусад гүрэнүүдэй делегацинуудтай зэргэ энээндэ гараа табилсаха хүсэд эрхэтэй гэжэ хэлэхэ үндэһэтэй байнабди. Тиимэ дээрэһээ тэрэ болбол Венгритэй эб найрамдалай договорые зохеохо талаар комиссинуудта баһа лэ хабаадалсаха еһотой байнабшуу.

Саашань Молотов иигэжэ хэлэбэ: «Эндэ Советскэ Союз, Белорусси ба Украина тухай нэгэнтэ хэлэгдэһэн дээрэһээнь минии мэдүүлхэмни хадаа, Советскэ Союз, Белорусси ба Укарина, хуулита еһоор Германи ба Венгридэ дайн сэрэгые соносхоогүй һэн, юуб гэхэдэ, тус оршон байдал соо энэ соносхолго хэрэггүй байгаа, теэд тиимэ дээрэһээ тэдэнэр хадаа советскэ орондо добтолон ороһон агрессорнуудта эсэргүүсэн гартаа бүү зэбсэг барижа тэмсэлдэн ороһон байгаа. Тиимэ дээрэһээ Нэгэдэмэл нацануудай организацида оролсогшо Советскэ Союз, Украина ба Белорусси эндэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа эб найрамдалай 5 договорнуудые хаража үзэхэ комиссинуудта хабаадалсаха эрхэгүй гэжэ хэншье һанажа шадахагүй байна».

Советскэ Союз, Украина ба Белорусситай Польшые эндэ адлидхаһан ушар хадаа ямар талзараа зүб болоноб гэхэдэ, энэ ушар тиимэ болохолоороо Польшын аша туһада хэлэгдэнэ. Энээнэй ашаар Польшо болбол Венгритэй эб найрамдалай договорой проектые хэлсэхэ комиссинуудта хабаадалсаха еһотой болоно гэжэ Молотов эсэстэ мэдүүлбэ.

Чехословакиин түлөөлэгшэ Масарик гэгшэ польско делегациин гуйлтые дэмжэжэ Молотовой мэдүүлгэнүүдые дүүрэнээр зүбшөөрбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Америкын Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэ Бирнс гэгшэ үгэ хэлэжэ дурсагдаһан оронууд хадаа Германиин зарим нэгэн сателлидүүдтэ эсэргүү дайнда сэхэ хабаадалсаагүй байбалшье, дайн сэрэгэй нэгэн үндэһэтэй байһан дээрэһээ тэдэнэр эдэ сателлидүүдтэй дайлалдаһан байгаа гэжэ харагдаха еһотой гэжэ мэдүүлбэ. Комиссинуудта, дайсан гүрэнүүдтэй сэхэ дайн хэһэн оронуудһаа гадна, тэрэшэлэн конференциин бүхы хабаадагшадые оруулалсахые Министрнүүдэй Соведтэ мэдүүлгэ хээ һэмди гэжэ Бирнс мэдүүлбэ. Гэбэшье, тэрэнэй энэ «Либерально» позици арсагдаһан байгаа. Бирнс болбол комиссиин составууд тухай үсэгэлдэр абтаһан шиидхэбэридэ Польско дурадхал эсэргүүсэнэ гэжэ шалтагаан барижа энэ дурадхалые буруушааба. Дайсан байһан оронууд бүхэн тушаа эб найрамдалай договорнуудай талаар комиссинуудта конференциин членүүдые ямаршье илагаагүйгөөр оруулхые баалаһан нидерландска делегациин үсэгэлдэрэй дурадхалые, конференци дахин бусажа хараха еһотой гэжэ Бирнс энэ зуура мэдүүлбэ.

Польско делегациин дурадхалда эсэргүү Бирнсын эдэ бүхы шалтагаанууд гансахан лэ зорилготой байгаа гэхэдэ—Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэринүүдые хазагайруулаад туршаха ба Министрнүүдэй Соведээр нэгэнтэ абтаагүй дурадхалые эндэ абуулха гэжэ оролдохо гэһэниинь зааханшье һэжэглэгдэшэгүй байба. Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн Югославиин түлөөлэгшэ М. Пьяде гэгшэ польско дурадхалые дэмжэбэ.

Югославиин түлөөлэгшэ Пьяде гэгшэ Молотовой ба Массарикың үгэнүүдые дэмжэнэ. Агрессорнууд хадаа дайн сэрэгые уридшалан соносхоогүй аад лэ хариин ороной территори дээрэ добтолон орожо үхэл ба хохидолые асардаг тиимэ дайнууд байдаг юм гэжэ зааба. Зүбхэн лэ еһо тэды актнуудаар—дайн соносхолоор дайн сэрэгтэ али зэргээр хабаадалсаһан тухай сэгнэжэ болохогүй. Тэрэнэй һүүлээр Великобритани, Южно-Африканска союз ба Голландиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ, Венгри тушаа комиссинуудай составта Польшые оруулха ябадалые арсаба. Гэхэтэй хамта, Польшын Венгритэй дайн сэрэгэй оршон байдал соо байһыень арсажа шадахагүй байбалшье, юрэнхыдөө Бирнсын шалтагаануудые дабтажа мэдүүлһэн байнад. Хэлсэхэ зүйлнүүдэй энэ пунктые зүблэн хэлсэлгэ болбол юугээр дүүрээб гэхэдэ, Польшын түлөөлэгшэ өөрынгөө дурадхалые бусаажа абаба. Делегацинуудай үгэ хэлэһэн бүхы түлөөлэгшэд Польшын бодото дээрээ Венгритэй дайн сэрэгэй оршон байдал соо байһыень мэдэрбэ, тиимэ болохолоороо тус дайсан байһан гүрэнтэй дайн сэрэгэй оршон байдал соо хэн бодото дээрээ байгааб гэжэ эгээ тодоор тайлбарилха гэһэн өөрынгөө зорилгые польско делегаци түйлажа шадаа, теэд польско делегаци хадаа өөрынгөө дурадхалые саашань дабталгын тиимэ шухала бэшэ байһаниие мэдүүлнэ гэжэ польско делегациин нэрэһээ хангалтатай һанамжые мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр комисси болбол Министрнүүдэй Соведээр дурсагдаһан процедурна гуримуудай хоердохи пункт мүн болохо түрүүлэгшэ ба элидхэлшэд тухай пунктые хаража үзэлгэдэ оробо. Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет хадаа уласхоорондын конференцинуудай хүдэлмэридэ тогтоогдоһон дүршэлтэй таарaлдуулан процедурын гуримуудые өөрынгөө проект соо дурадхаһан байна гэбэл: Министрнүүдэй Соведэй членүүд болохо гүрэнэй түлөөлэгшэд алфавидай еһоор ээлжээлжэ гэхэ гү, али Советскэ Союз, Великобритани, США, Франци ба Хитадай түлөөлэгшэнэр түрүүлэгшэнэр боложо конференциие хүтэлбэрилхэ еһотой.

Энэ тиимэшье орео бэрхэшээлтэй бэшэ янзатай асуудалые зүблэн хэлсэлгэ, харин унжагай гэгшын дискусси (арсалдаан) гэнтэ болошобо. Эдэ арсалдаанууд юу харуулааб гэхэдэ, конференцидэ зарим хабаадагшад Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй зарим нэгэн членүүдэй дэмжэлгэтэйгээр Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй членүүдээр нэгэн дуугаар абтаһан шиидхэбэринүүдые таһалдуулхын һэдэлгые эридээр гаргана.

Ново-Зеландиин түлөөлэгшэ территори дээрэнь тус конференциин боложо байгаа ороной түлөөлэгшэ гэхэ гү, али тусгаарлабал Франциин түлөөлэгшэ саг үргэлжэ конференциин түрүүлэгшэ байхын түлөө дурадхал оруулба. Тэрэ түлөөлэгшэ хадаа өөрынгөө позициие ехэ худхангяар ба баримтагүйгөөр шалтагаалжа, хэрбээ Министрнүүдэй Соведэй дурадхалнуудые абаа һаа, агууехэ гүрэнүүдые бусад гүрэнүүдһээ таһалан зайсуулха ябадалда хүргэхэ байна гэжэ баталан хэлэбэ. Бразилиин түлөөлэгшэ Ново-Зеландска дурадхалые үндэһэлхэ зуураа бүри гайхалтай шалтагаан табиба. Һэжэглэлтэй ушарнуудай тохеолдоод байбал конференциин процедурын гуримуудые тайлбарилха эрхэ түрүүлэгшэдэ үгтэһэн байха еһотой. Энэ хадаа саг үргэлжын түрүүлэгшэдэ үгтэһэн байбал эрхим һайн ушар болоно гэжэ мэдүүлбэ. Голландиин түлөөлэгшэ Ново-Зеландиин ба Бразилиин делегадуудые дахасалдан һайшааба. Французска делегат Кув де Мурвилль гэгшэ Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые һайшаан үгэ хэлэбэ, гэхэтэй хамта, тус конференци хадаа французска правительстваар зарлагдаһан бэшэ, харин эб найрамдалай договорнуудай проектнуудые бэлэдхэһэн ба тиимэ дээрэһээ эдэ проектнууд тушаа конференциин хүдэлмэриин түлөө харюусалгые бэедээ даажа абаха еһотой Министрнүүдэй Соведээр зарлагдаһан байна гэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн советскэ делегациин түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский Ново-Зеланди, Бразили ба Голландиин түлөөлэгшэдөөр табигдаһан баримта шалтагаануудые шүүмжэлэн шэнжэлбэ. Министрнүүдэй Соведээр дурадхагдаһан процедурын гуримуудай авторнуудай талаһаа ба тэрэниие хамгаалха ба хамгаалжашье байгшадай талаһаа Францида хандалгын тушаа ямаршье һэжэглэл байхагүй гэжэ зааба. Конференци хадаа энэ хандалгые хүсэд тодоор харуулаа. Конференци болбол Франциин түлөөлэгшые саг зуурын түрүүлэгшээр һунгаһан ба Франциин түлөөлэгшэ хэдэ хэдэн заседанинуудай турша соо өөрынгөө уялгануудые онсо һайнаар гүйсэдхэнэ. Тиимэ дээрэһээ саашанхи хүдэлмэриингөө тулада конференци дээрэ ямар нэгэн ондоо гурим тогтоолго болбол Францида анхаралгүйгөөр гү, али дурагүйгөөр хандалга болоно гэжэ хэлэхэ ямаршье үндэһэ һуурингүй байна.

Министрнүүдэй Соведээр оруулагдаһан дурадхалда эсэргүүсэгшэдээр табигдаһан нүгөөдэ баримта шалтагаан энэ асуудалда дипломатическа дүй дүршэлөөр тогтоогдоһон гуримые дахаха гэһэн удхатай болобо. Энэ баримта шалтагаан мүн тэрэшэлэн шанаргүй байна. Һүүлэй жэлнүүдэй турша соохи дүй дүршэл хадаа, жэшээлхэдэ, Сан-Францискадахи конференци, амгалан тайбанай конференци дээрэ түрүүлэгшын уялга болбол Министрнүүдэй Соведтэ, тэрэнэй членүүдтэ ээлжээгээр дүүргэхээр даалгагдаха тухай Министрнүүдэй Соведэй дурадхалай зүйтэй байһыень гэршэлэн харуулна. Түрүүлэгшын уялгые дүүргэхэ талаар Министрнүүдэй Соведэй дурадхал тиимэ дээрэһээ энэ дүй дүршэлдэ эсэргүүсэнэ бэшэ, харин энэ дүй дүршэлые һайшаажа батална.

Энэ болбол таарамжагүй практика мүн болоно, юуб гэхэдэ һайн жэшээнүүдые эбдэнэ ба конференциие хүтэлбэрилхэ шанарые доошонь оруулна гэжэ хэлсэдэг. Теэд, энэ баримта шалтагаан Сан-Францискын конференциин жэшээгээр мүн лэ буруушаагдана. Тэндэ тон орео, бэрхэшээлтэй ба хурса асуудалнууд шиидхэгдэһэн байгаа гэбэшье, агууехэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй ээлжээлжэ хүдэлмэрилһэн энэ конференци һайн үрэнүүдые түйлаа һэн.

Түрүүлэгшын уялгые Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй членүүдтэ даалгаа һаа энээгээр тэдэниие конференцидэ бусад хабаадагшадһаа холодуулха ушар мүн болоно гэжэ баһа хэлсэдэг. Иимэ баримта шалтагааниие зүбшөөжэ ябабашье болохогүй, юуб гэхэдэ түрүүлэгшые һунгалта болбол түрүүлэгшын ба тэрэниие һунгагшадай дунда зай забһар бии болгоно бэшэ, харин һунгагдаашадай ба һунгагшадай һанал бодолоороо ба эрмэлзэлгэнүүдээрээ нэгэн байһыень харуулна.

Бразильска делегаци болбол түрүүлэгшые бүхы һэжэглэлтэй асуудалнуудай тохеолдоходо тайлбарилагша мэтэ ойлгоно. Гэбэшье, процедурын гуримуудые тайлбарилха эрхэ түрүүлэгшэдэ бэшэ харин, гансахан лэ конференцидэ олгогдохо байна. Хэрбээ энэ эрхые түрүүлэгшэдэ олгохо гээ һаа, иимэ эрхые үгэлгэ болбол Министрнүүдэй Соведэй дурадхаһанай һүүлээр конференциие ээлжэ ээлжээгээр хүтэлбэрилхэ 5 түрүүлэгшэнэрые һунгаха гэһэн бэшэ, харин гансахан түрүүлэгшые һунгаха гэһэн ябадалтай юунда холболдуулагдана гээшэб?

Эдэ бүхы һанал бодомжонуудһаа эхи абажа нүхэр Вышинский советскэ делегациин нэрэһээ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдээр оруулагдаһан дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

Советскэ делегациин дурадхалые Норвегиин ба Югославиин түлөөлэгшэд дэмжэбэ. Канадын түлөөлэгшэ буруушаан үгэ хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн английска делегациин түлөөлэгшэ Макнэйл гэгшын үгыеород аман үгын еһоор нэрэлээ һаа: гэмгүйгөөр эхилээд, гэмшэлтэйгээр дүүргэбэ, гэһэн удхатай болоно. Тэрэ хадаа эхиндэ Министрнүүдэй Соведэй дурадхалай түлөө үгэ хэлэбэ. Теэд өөрынгөө үгые тэрэ дары арсажа, Франциин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Бидо гэгшые, Франциин түлөөлэгшэ байһан туладань бэшэ, харин миин лэ г-н Бидо байһан туладань, дүршэлтэй ба заседанинуудые һайнаар хүтэлбэрилжэ шадаха хүн байһан туладань саг үргэлжын түрүүлэгшээр һунгаа һаа һайн байгаа гэжэ мэдүүлбэ. Гэхэтэй нэгэн хамта, Макнэйл гэгшэ Хитадай түлөөлэгшэ Ван Шин—цзе гэгшые конференциин Вице—түрүүлэгшээр һунгаха гэжэ дурадхаад тэрэнэй ашаг туһада ямаршье баримтануудые харуулаагүй.

Молотов үгэ абаба. Нэгэдэмэл нацануудай хүдэлмэридэ шиидхэбэринүүдые абахадаа һаналнуудые нэгэдхэхые эрмэлзэхэ хэрэгтэй, нэгэ һаналтай байһанай үсөөн бэшэ жэшээнүүд бии гэжэ һануулба. Теэд эдэ жэшээнүүдые яахадаа дахяжа болохогүй юумэ бэ?

Үнэн дээрэ мүнөө хүртэр болоһон бүхы конференцинүүдһээ Сан-Францискын конференциин дүй дүршэл мүнөөнэй конференцидэ нэн зохидоор таараха байна. Тэрэ конференци дээрэ тэрэниие зарлаһан дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд ээлжээгээр түрүүлэгшэнэр боложо байгаа һэн. Эгээл энээгээр шиидхэбэринүүдтэ нэгэн һанал түйлагдаһан бэлэй. Һайн жэшээнүүдые дуряажа һажааха хэрэгтэй.

Конференцидэ хабаадагшадай үзэмжэдэ табигдаһан процедура болбол Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр нэгэн һаналаар абтаһан байгаа гэжэ удаа тээнь Молотов мэдүүлбэ. Теэд совет дээрэ процедурын түлөө дуугаа үгэһэн аад лэ, конференци дээрэ ерээд тэрэнээ арсаха гээшэ ехэ гайхалтай байна. Энэ хадаа нэгэн һаналтай байһанай жэшээ бэшэ. Юушье болоо һаа, Советскэ делегаци энэ талые баримталжа шадахагүй байна. Советскэ делегаци болбол тус процедурын түлөө Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведтэ дуугаа нэгэнтэ үгэһэн байгаа һаа, конференци дээрэшье энэл дурадхалайнгаа түлөө дуугаа үгэхые алдар солын хэрэг гэжэ тоолоно. Гэхэ зуураа, Молотовой һануулһань хадаа 3 неделиин саада тээ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет болбол процедурын гуримууд тухай шиидхэбэриие мүнөө процедурын тушаа комиссиин заседалжа байһан энэ зал соо нэгэн дуугаар баталан абаһан байгаа гэбэ.

«Манай хүдэлмэридэ нэгэн һаналые түйлахэ эрмэлзэлгээр хүтэлбэрихээ һаа, үгэ хэлэлгые үсөөрүүлэн хаһажа шадаха байгаабди гэжэ һананаб,—гэжэ Молотов хэлэбэ, — теэд, минии һанахада, Франциин түлөөлэгшын һэжэглэлые ба буруушаалгые гаргаагүй энэ дурадхал хадаа нэгэн дуугаар абтажа шадагдаха байна».

Хоердохео үгэ хэлэһэн Куб-дэ Мюрвилль гэгшэ французска делегаци Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнэй Соведэй дурадхалые дэмжэнэ гэжэ дабтажа мэдүүлбэ.

Тэрэ хадаа Новая Зеландиин, Голландиин ба Бразилиин делегацинуудые өөһэдынгөө заһабаринуудые бусаажа абахые гуйба. Гэбэшье, дурсагдаһан делегацинуудай түлөөлэгшэд өөһэдынгөө талые шууд барижа, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр абтаһан шиидхэбэринүүдые таһалдуулхын һэдэлгэ хэһэн байна.

Комиссиин түрүүлэгшэ Спаак гэгшэ суглаанууд ба конференцинүүдые хүтэлбэрилхэ талаар юрэнхыдөө тогтоогдоһон гуримудта эсэргүү дурадхал оруулба гэбэл: Бидо—нэгэдэхи түрүүлэгшэ, СССР, Великобритани, США, Хитадай түлөөлэгшэд—хоердохи түрүүлэгшэнэр бологлэ гэбэ. Конференциин хүтэлбэрилэгшэдые нэгэдэхи ба хоердохи рангын түрүүлэгшэнэр болгожо хубаарилан илгаха һэдэлгэ тэндэ байгшадые гайхуулба.

Молотов болбол Франциин хүндэтэ һуури тухай заседани дээрэ хэлэгдэһэн асуудал тушаа хэлэхэ зуураа, советскэ делегациин талаһаа г-н Бидо гэгшэдэ ба тэрээндэ французска правительствын түрүү байһан туладань хүндэтэйгөөр хандадаг байһанаа дабтажа мэдүүлбэ. Советскэ Союз Францитай олон жэлэй союзно договортой юм гэжэ һануулба. Франциин талаһаа бусад союзна гүрэнүүдтэй иимэ договор баталһанай хэды түрүүшын жэшээ байбашье, энэ жэшээ хадаа Францитай энээндэ адли бусад договорнуудые баталха зам нээхэ бээ гэжэ советскэ делегаци найдана. Советскэ делегаци болбол французска правительствын түрүү Бидо гэгшэдэ өөртэнь ба союзна Францида хүндэлэлтэй байһанаа мэдүүлжэ, Соведэй бүхы членүүдээр, тэрэнэй тоондо Франциишье түлөөлэгшөөр баталан абтаһан конференци дээрэ түрүүлэгшын уялгануудые дүүргэхэ асуудал тухай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые тэрэ янзаарынь байлгахые дэмжэжэ үргэлжэлһөөр байна гэбэ. Комиссиин түрүүлэгшэ Спаак гэгшэ энэ асуудал тушаа Бидо гэгшын өөрынь һанамжа элитэ бэшэ байһан тулада процедурын гуримые зүбшэн хэлсэлгые үргэлжэлүүлһэнэй хэрэггүй гэжэ гэнтэ соносхобо. Тэрэ хадаа ямаршье шиидхэбэриие абангүйгөөр заседаниие хааха гэжэ дурадхаба. Югославиин түлөөлэгшэ Пьяде гэгшэ энээниие буруушаажа, конференциие хүтэлбэрилхэ арга тухай асуудалые Бидо гэгшын хубиин асуудал мэтээр шиидхэхэдэ буруу болохо гэжэ хэлээд, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые голосованида табихые дурадхаба.

Гэбэшье, Спаак голосовани эхилхые шууд буруушааба. Великобританиин түлөөлэгшэ Макнэйл гэгшэ тэрэниие дэмжээ. Энээгээр заседани хаагдаба.

Үдэшэлэн конференциин пленарна заседани дээрэ ниитын дискусси үргэлжэлбэ. Чехословакиин түлөөлэгшэ Масарик пренидэ түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа Европын эгээл гол зүрхэндэнь оршожо байгаа багахан ороной түлөөлэгшэ боложо үгэ хэлэнэб гэжэ тэмдэглэбэ.

Чехословацка делегат Чехословакида фашистнуудаар тохеолдуулагдаһан хүндэ хүшэр гарза тухай, эрхэ сүлөөгэй түлөө чехословагуудай баатарлиг тэмсэл тухай хөөрэбэ. Өөһэдынгөө союзнигуудта хүндэтэйгөөр хандадаг славянска орон байһан туладаа омогтой байдаг, тэрэнэй хүбүүдынь Украинада дайлалдажа, илалта түгэлдэр Улаан Армитай—сүлөөлэгшэдтэй хамта Прагада ороһон туладань омогтой байдаг Чехословаки болбол энэ амгалан тайбанай конференциин ба энээнэй һүүлээр болохо бусад конференцинүүдэй эсэслэлэй үрэнүүдые үнэн бодото ба бодомжотой оптизмын һаналаар хүлеэжэ байна,—гэжэ һүүлдэнь Масарик хэлэбэ.

Канадын түлөөлэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Польшын делегат Ржимовский гэгшэдэ үгэ үгтэбэ. Польско делегат болбол амгалан тайбанай конференцеэр шиидхэгдэхэ еһотой экономическа проблемэнүүдэй удхашанарые һануулба. Тэрэ хадаа гитлеровскэ Германиин сэрэгэй—политическэ агрессиин урда тэ... мическа агресси түрүүлэн ... даһан байгаа гэжэ зааба. ... Балканын бассейнүүд эгээ... Германиин худалдаа найма... зарнууд болоод, тэрэнэй... «гурбадахи империин» про... стнуудта зохистой газар ... үгэһэн ба эсэстэ фашистска... нуудай плацдармынь боло... гаа гэбэ.

Саашань Ржимовский гэ... ско территоридэ венгерскэ... дэй нюусаар добтолон ор... тэрэниие дээрмэдэлгэдэ ха... һан байһан дээрэһээ, Венгр... найрамдалай проектые зохео... далда Польшын тон лэ хэ... байһые дахин һануулба. ... делегаци, Гадаадын Хэрэгүү... нистрнүүдэй Соведэй хүд... үрэнүүдые һайшаажа, агуу... нүүдэй барисаа хадаа бата... үни удаан энхэ амгалан ... үндэһэ һуури болоно гэжэ т...

Эфиопиин түлөөлэгшэ Ак... шэ Эфиопидо Италяар, ит... агрессиин эсэстэ үзүүлэгдэһ... ехэ гээгдэлнүүдые бусаажа ... тухай асуудал табиба. Ит... дайнда Эфиопиин 700 мянг... дануудтэрэнэй арад зоной... центнь хосорбо. Тус орон... ехэ материальна хохидол үз... бэ. Эфиопиһоо Италяар дээр... абтаһан областьнуудые һөөр... саахые Акилу эрибэ.

Конференцидэ хабаадагша... бол эрхэ сүлөөдэ дуратай ар... нэгэдэлэй угаа ехэ удхашана... хэлэһэн Белоруссиин түлөөлэ... хэр Киселевые ехэ анхарал... сонособо. Демократическа ... дай правительствонууд, өө... арадуудай хүсэлые бэелүүлж... най үедэ тобойжо гарһан тон... бэрхэшээлтэй политическэ, ... мическэ ба сэрэгэй асууда... зүбшөөрэжэ ба шиидхэжэ ... байһаниинь дэлхэйн ... дайнай дүй дүршэл харуулна... нэгэдэл хадаа эсэстээ ошохо... шистска Германиие ба тэрэн... теллидүүдые хүсэдөөр илаха... лые хангаа бэлэй. Дайн сэрэ... дэ хани барисаа байгуулаг... дүршэлые энхэ амгалан са... шье үргэлжэлүүлхэ шухала ...

Гадаадын Хэрэгүүдэй Мини... дэй Совет эб найрамдалай до... нуудай проектнүүдые бэлэд... лаар ехэшэг хүдэлмэри хэбэ... Белорусска делегаци ... хадаа эб найрамдалай догов... дай дурадхагдаһан проекты... зүбшөөрэнэ. Гэхэтэй хамта, ... хэдэн тэмдэглэлнүүдые хэхэ ... рим заһабаринууд оруулхые ... гэжэ тоолоно. Английска ... гын сэрэгүүдэй Итальянска ... до энээнһээ саашадаа байлгаха... бол эдэ территоринуудые ... талаһаа эзэмдэхэ гэһэн зори... жэ олониитээр тайлбарилаа... болоһон дээрэһээ, Африкадахи... лиин территориальна хабаата... зарнуудай хуби заяа һаяар ш... хые Белорусска делегаци шу... дүүлнэ. Белорусска делегаци... намжаар Африкада байһан Ит... ска колонинуудта политическа... номическэ ба социальна гэ... болбосоролой үргэн арга бо... нууд хангагдаһан байха еһото...

Саашань Белоруссиин түлө... Юлийска Крайна ба Триест ... асуудалда конференцидэ хаба... шадай анхаралые хандуулна. ... дэмэл нацануудай хамтын ... сэгнэгдэшэгүй ехэ хубинень ... һан Федеративна Югославиин ... роическа арадууд тэдэнэртэ ... амидаралай шухала удхашан... эдэ асуудалнуудые зүбөөр ши... хые хүлеэхэ эрхэтэй байна. ... русска делегат болбол Га... Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Со... шиидхэбэриие дэмжэхэ зуураа, асуудалые шиидхэхэдэ тус но... арад зоной политическэ ба ... мическа хэрэгсэлнүүд хараал... таһан байхыень һануулба. Три... экономическа талаар һалбарая... жэхэ ябадалые хангажа шадаха... сахан гүрэн гэхэдэ, Югославия... болоно. Өөрынгөө талаһаа ... болбол Югославида хэрэгтэй, ... рээнтэй экономическа ба этни... талаар нягта барисаатай тус п... ниитын порт болохо байна.

Үглөөдэр конференци дээрэ ... тын асуудал тухай дискусси ... жэлхэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАП...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизн... сельского хозяйства—3-23 (2 зв): культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.)

Н—00673. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 103...